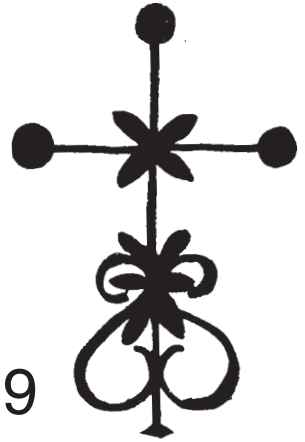

TARVAS KOTISEUTULEHTI

N:o 2, 1999

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Ensi maaliskuun ensimmäisenä päivänä tulee kuluneeksi 120 vuotta kuntamme kuntakokouksen päätöksestä perustaa kuntaan kansakoulu. Se aloitti Euralla 1883. Kunta jaettiin 1902 kahteen koulupiiriin ja toinen koulu aloitti samana syksynä Suurilassa. Kolmannen kansakoulun kuntamme perusti Jauholaan 1913 ja neljännen Alikulmalle 1919. Seuraavaksi kunta rakensi alakansakoulut oppivelvollisuuslain tultua voimaan 1923. Yleisesti Tarvasjoella ajateltiin kunnassa olevan jo riittävästi kouluja, vaikka sodan aikana ja sen jälkeenkin kouluissa oli paljon ylisuuria luokkia ja erällä opettajilla kaksosluokkia opetettavana.

Olen 20 vuotta sitten kirjoittanut: ”Niinkuin useinmiten hyvät asiat ja niiden alkuunsaattaminen ovat kiinni yhden henkilön ajatuksista ja tarmokkaasta työstä, niin myös Horristen koulun synti.

Elettiin sodan jälkeisen jälleerakentamisen, siirtoväen uudelleen asutuksen ja sotakorvausten maksamisen aikaa. Vaikka tarvikkeista oli suuri puute, elintaso alhainen ja työtä paljon, ihmisten keskuudessa vallitsi nykyistä suurempi tyytyväisyys, yrittämisen ilo ja luottamus valoisampaan tulevaisuuteen. Erittäinkin parhaat nuoruutensa päivät sodassa viettäneet ja sen vammoja kärsivät miehet elivät kuin uutta toivorikkaampaa elämää. Eräs heistä oli Reino Järvinen. Tultuaan valituksi 1948 kunnanvaltuuston jäseneksi hän tarmokkaana ja idearikkaana ajoi kotipitäjänsä ja kotikylänsä edistymiseen tähtääviä asioita. Eräs niistä oli juuri koulun saaminen Horrisiin.”

Koulun perustaminen

Tarve uuteen kouluun oli kunnassa ilmeinen. Uiton, Horristen ja Rasunkulman yhtenäiseltä alueelta kävi sillä hetkellä koulua yli 30 lasta, eniten Suurilassa, mutta useita Heikinsuon koulussa Karinaisissa ja Liedonperän koulussa. Näillä koulumatkaa tuli 5–9 km:riin, joka silloisissa oloissa kuljettiin joko jalan tai hiihtäen. Syntyvyystilastot osoittivat lisäksi oppilasmäärän nopeasti suurenevan kasvua n. 50 oppilaaseen.

Pitkin kesää 1948 Reino Järvinen puhui naapureilleen ajatuksestaan uudesta koulusta Horrisiin, jolle kaikki lupasivat lämmintä tukea. Niinpä Järvinen hänelle ominaisella ripeydellä keräsi kesken elonkorjuukiireiden nimiä koulun perustamista pyytävään anomukseen. Siihen liitettiin lahjoituslista, jossa tulevan koulupiiriin 26 oppilaan vanhemmat lupasivat tukea kuntaa koulun rakentamisessa rahassa 164.500 mk., sekä runsaasti puutavaraa ja 87 talkootyöpäivää. Tämän anomuksen ja lahjoituslistan Reino Järvinen luovutti valtuuston puheenjohtaja Arvi Kotamäelle valtuuston kokouksessa 30.10.1948. Tällöin myös ensikerran puhuttiin virallisesti Horristen koulun perustamisesta. Valtuusto näyttää olleen varsin yksimielinen uuden koulun tarpeellisuudesta ja Reino Järvistä kehoitettiin jatkamaan suunnittelua, mm. kysymään Auran ja Karinaisten kunnilta yhteisen koulun rakentamista, kuten Marttila oli rakentanut Parravahan koulun 1944. Virallisemmin asia päätettiin käsitellä näiden selvitysten jälkeen.

Seuraavan kerran asia tuli valtuustoon 29.1.1949, jolloin sille luettiin Reino Järvisen, Vilho Anttilan ja Ilmari Penttilän allekirjoittama kirjelmä. Siinä he il-

Horristen koulu 50 vuotta 1949–1999

Horristen vanha koulu 1949.

moittivat keskustelleensa Auran kunnan kanssa yhteisestä koulusta. Aurasta oli kuitenkin vastattu, ettei heillä ole varaa yhteistoimintaan, koska he paraillaan suunnittelevat uuden koulun perustamista Pitkätyn kylään. Myös Karinaisten kanssa oli neuvoteltu. Sieltä oli vastattu, että Heikinsuon koulun oppilasmäärän nopea kasvu pakottaa koulun nopeaan laajennukseen. Jos Tarvasjoki osallistuu laajennukseen, ei mikään estä sitä lähettämästä oppilaita Heikinsuon kouluun. Muuten Karinainen ei enää ota vastaan ulkokuntalaisia oppilaita. Valtuusto lähetti asian kansakoululautakunnan valmisteluun.

Nyt asia lähti ripeästi liikkeelle, sillä lautakunta kokoontui jo 9.2.1949 Horristen Mäkilässä. Se päätti lämpimästi kannattaa oman uuden koulupiiriin perustamista ja koulun aloittamista supistettuna jo ensi lukukauden alusta. Sillä ei kuitenkaan vielä ollut mitään tietoa rakennuksista, joissa koulu voisi aloittaa.

Melkein heti tämän kokouksen jälkeen kouluasia sai uuden käänteen, Ilmari Penttilä oli miettinyt uuden talousrakennuksen rakentamista. Nyt hän, keskusteltuaan Reino Järvisen kanssa, mietti voisiko rakentaa kaikki uudet rakennukset toiseen paikkaan, jos kunta ostaisi vanhan päärakennuksen kouluksi. Niinpä hän teki tarjouksen kunnalle tilansa rakennuksista tontteineen ja 2 ha. peltoa

Horristen koulun tiloiksi 600.000 mk kauppahinnasta. Penttilän päärakennuksessa oli kolme huonetta ja lisäksi kylmää puoliksi rakennettua tilaa, joka helposti oli muutettavissa koulutiloiksi.

Kunnanhallitus sai tuon tarjouksen ja kansakoululautakunnan ostoa puoltavan lausunnon kokoukseensa 28.2.1949. Lisäksi paikkakunnan tunnetut kirvesmiehet Vilho ja Lauri Suomi olivat lähettäneet kunnalle tarjouksen korjata Penttilän rakennukset koulukäyttöön sopiviksi 22.800 mk hinnalla. Tarjous oli erittäin edullinen.

Kunnanhallituksen kanta asiaan oli nyt yksimielisesti myönteinen ja se teki valtuustolle esityksen koulupiiriin perustamisesta Horrisiin ja Penttilän rakennusten ja peltomaan ostamisesta kouluu varten. Perusteena päätökseensä hallitus mainitsee, että näin välttyään Suurilan koulun laajennukselta ja ottamasta osaa Karinaisten kunnan vaatimiin kustannuksiin Heikinsuon koulun laajennuksessa. Kunnanhallitus kuitenkin vaati, että koulupiiriläiset tinkimättä täyttävät antamansa lahjoituslupaukset. Rahassa luvuttujen lahjoitusten arvon voi todeta vastaavan 200 m³ kuivaa koivuhalkoa sillä hinnalla, kun kunnahallitus samassa kokouksessa osti. Koulun perustamiskustannuksiksi kunnanhallitus esitti 1.000.000 mk, joka sinä vuonna oli talousarviossa otettu velkojen lyhennykseen.

Horristen koulun ensimmäinen johtokunta ja op. Hilka Kuukkala.

Lopullinen päätös koulun perustamisesta tehtiin kunnanvaltuuston kokouksessa 5.3.1949 yksimielisesti, vaikka tähän kokoukseen Suurilan koulun johtokunta ja opettajat olivat lähettäneet vastustavan mielipiteensä. He esittivät parempana vaihtoehtona Suurilan koulun laajennusta. Päätöksen yksimielisyyteen vaikutti osaltaan varmasti lääninhallituksen erittäin myönteinen kanta. Kansakoulujen tarkastaja Esko Korpjärvi oli ollut mukana laatimassa uutta koulupiirijakoa, jolle nyt haettiin vahvistusta.

Kunnanvaltuusto valitsi ensimmäiseen johtokuntaan vielä samassa kokouksessa Reino Järvisen, Frans Hirvensalon nuor., Viljo Iivanaisen, Vilho Suomen, Niilo Mäkisen ja Kaarlo Mäkisen nuor. Kokoonkutsujaksi määrättiin Reino Järvinen. Johtokunta kokoontui kuusi päivää myöhemmin ja valitsi puheenjohtajaksi Reino Järvisen, varapuheenjohtajaksi Niilo Mäkisen, taloudenhoitajaksi Kaarlo Mäkisen ja sihteeriksi Viljo Iivanaisen.

Heti aloitettiin talkootyöt. Kaadettiin tukkeja, sahattiin ja taapeloitiin. Samalla autettiin Penttilän perhettä rakennustarpeiden hankinnassa ja rakentamisessa sekä peltotöissä. Heti, kun karja oli keväällä saatu laitumelle, hajoitettiin talousrakennukset ja monilla talkoilla kunnostettiin ympäristö. Sen ajan lämmöneristykseen kerättiin sammaleen kuivutua niitä monet illat. Rahalliset lupaukset oli kesäkuun alkuun runsaasti täytetty.

Seuraavaan valtuuston kokoukseen 19.5.1949 mennessä oli kouluhallitus jo vahvistanut supistetun koulun perustamisen ja piiriäön. Opettajan virka voitiin panna auki velvollisuudella opettaa tyttöjen käsitöitä. Hänelle varattiin lainmukainen asunto ja 1/2 ha. viljelysmaata ja samanverran laidunta. Koulun perustamiseen varattu milj. mk. näyttää myös riittäneen, sillä kalustoon, opetusvälineisiin ja korjauksiin on käytetty 354.430 mk ostohinnan lisäksi.

Horristen koulun ensimmäiseksi väliaikaiseksi opettajaksi on 20.7.1949 valittu Hilka Kuukkala Tarvasjoelta. Elokuun alkuun koulu oli myös kunnossa ja koulutyö voitiin aloittaa 11.8. kuten supistettujen koulujen pidennetty lukukausi vaati. Käsitöitä pojille opetti kirkvesmies Juho Salonen, keittäjä-siivoojaksi valittiin Helmi Oksanen ja puunhakkaajaksi Oskari Koivula.

Koulun vihkiäisjuhlaa vietettiin 1 adventtina 27.11.1949. Pääpuheenvuorot oli juhlassa annettu tarkastaja E. Korpjärvelle sekä kirkkoherra Oiva Luodolle. Luoto oli koululautakunnan puheenjohtajana merkittävästi vaikuttanut koulun perustamiseen. Hän oli mm. kesken sen aikaisten juhllisten lukusten maaliskuussa Horristen Frostilta tullut tekemään kauppakirjat I. Penttilän kanssa koulun kiinteistökaupassa. Samoilla lukusilla hän oli ehdottanut uuden lukupiiriin perustamista tulevaan Horristen koulupiiriin. Juhlaan olivat oppilaat harjoitelleet paljon ohjelmaa ja juhlaruno oli tilattu Alvari Rinteeltä Marttilasta.

Koulun ensimmäinen vuosikymmen

Jo ensimmäisen lukuvuoden aikana tarkastaja huomautti, ettei koulu täytä valtionavun edellyttämiä vaatimuksia. Supistettu koulu olisi vain väliaikaisratkaisu, sillä yli 25 oppilasta edellytti kahta

opettajan virkaa. Siksi hän kehoitti johtokuntaa kiireellisesti suunnittelemaan koulutalon laajennusta tai kokonaan uuden rakentamista. Niinpä jo ensimmäisenä kesänä 1950 johtokunta pyysi Lauri Kujanpäättä piirtämään laajennussuunnitelman. Se ei kuitenkaan kunnanvaltuustolle kelvannut, vaan se teetti kahteen kertaan piirustukset laajennuksesta rkm. J. V. Laaksosella. Johtokunnan esitykset eivät kuitenkaan tuottaneet tulosta. Viimein 29.5.1951 valtuusto päätti palata Horristen koulun laajennukseen sitten, kun kouluhallituksen viiden vuoden supistetun koulun lupa kuluu umpeen.

Tilanne kävi nyt vuosi vuodelta kestämättömämmäksi. Oppilasmäärä nousi pysyvästi lähelle 40:tä. Luokkatilat kävivät ahtaiksi. Kolme oppilasta istui samassa pulpetissa. Opetustyö ja järjestys kärsivät ja stressi painoi opettajan hermoja. Niinpä 1950 vakinaiseksi opettajaksi valittu Hilikka Kuukkala pyysi eroa jo kolmannen lukuvuoden jälkeen. Hänen tilalleen valittiin 1952 Alli Syynimaa. Toisesta lukuvuodesta lähtien koko vanhan koulun ajan toimi poikien käsityöopettajana Kaarlo Mäkinen. Hän teki koululla kaikki pikkukorjaukset ja huollot. Keittäjä-siivoojaksi tuli 1955 Helmi Oksasen jälkeen Lyydia Laine. Samana vuonna saatiin poikien käsityöluokaksi Einari Laineen valoisa saunakamari. Koulupiiriläiset rakastivat kouluun. Sen suojiin kokoonnuttiin moniin yhteisiin tilaisuuksiin ja joulujuhlat kokosivat alusta asti niin paljon väkeä, ettei sisälle meinannut mahtua. Talkoilla tehtiin urheilukenttä ja voimistelutelineet, pystytettiin sähkö- ja puhelinlinjoja ja siivottiin kouluympäristöt.

Kouluhallituksen määräaika supistetun koulun kului 1954 umpeen, eikä kunta tehnyt mitään päätöksiä vanhan koulun laajentamiseksi, tai uuden rakentamiseksi. Nyt oppilasmäärä ylitti jo 40 ja syntyvyystilastot osoittivat, että 1958 ylitettäisiin jo 50 oppilaan raja. Tarkastaja puuttui voimakkaasti tilanteeseen ja koulupiiri pommitti valtuustoa kirjelmillä. Ne vaikuttivat sen, että valtuusto talousarviokokouksessa 19.12.1955 myönsi 200.000 mk uuden koulun piirustusten hankkimista ja suunnittelua varten.

Nyt, jo melkein toivoton johtokunta lähti ripeästi tutkimaan lähiseudun uusia kouluja ja hankkimaan sopivia piirustuksia. Heinäkuussa saatiin valtionapupäätös ja kehoitus piirustusten nopeaan hyväksymiseen sekä töiden aloittamiseen jo syksyllä. Uusi koulu päätettiin rakentaa aivan vanhan koulun viereen ja uusi tie tehtiin tontille talkoilla nopeasti. Piirustuksiksi hyväksyttiin Haapajärven Sipoonkosken koulun piirustukset vähäisin muutoksin. Rakennusurakan sai rakennusliike Paavo Jokinen Kyröstä. Valtioneuvoston normaalihinta, johon apu tuli, oli 13.370.000 mk.

Työttömyystilanne paheni ja sitä yritettiin parantaa yleisillä töillä. Siksi mm. alettiin rakentamaan uutta Hämeentietä ja ehkä koulunkin rakentamista kiirehdittiin. Ne pääsivätkin hyvään alkuun ennen talven tuloa ja koulu valmistui syksyksi 1957. Kesällä saatiin myös lupa toiseen opettajanvirkaan, johon 2.7.1957 valittiin Osmo Ahtinen. Uuden koulun keittäjä-siivoojaksi valittiin Elvi Hirvensalo.

Kulmakunta oli saanut samaan aikaan uuden kaupan, pankin sivukonttorin ja postinkulku oli parantunut. Talkoilla rakennettiin hyppyrimäki ja jääkiekkokaukalo oli ajoittain pitäjän ainoa ja ainakin paras. Olen kirjoittanut edelliseen historikkiin: "Koulu oli kuitenkin seudun keskipiste. Sen hyväksi oli jokainen uhrannut paljon ajattelematta, että koulun rakentaminen ja ylläpito oli yhteiskunnan asia, eikä yksityisten. Mitään muuta koulua ei tässä kunnassa, eikä lähiseudullaakaan ole näin yhdessä ja uhrauksin rakennettu. Siksi koulun vihkiäiset 7.12.1957 oli koko seudun suuri juhla."

Seuraavia vuosikymmeniä.

Suurilan koulu paloi talvella 1963 ja sen tilalle rakennettiin uusi koulu. Kenenkään mieleen ei vielä tuossa vaiheessa

Horristen koulun ensimmäiset oppilaat 1949-50 ja op. Hilikka Kuukkala ja Juho Salonen.

Horristen uusi koulu 1957.

tullut, että kouluja ehkä kunnassa onkin jo liikaa. Kehitys olisi ollut kyllä luettavissa syntyvyystilastoista. Vuosina 1966-67 käytiin kunnassa kiihvasta keskustelua siitä liitytäänkö kokeiluperuskouluun Liedon kanssa, tai pysytäänkö edelleen Elisenvaaran vanhan muotoisen keskikoulun ja lukion piirissä ja siirrytään peruskouluun Kyrön suunnalla, kun koulumuoto muuttuu. Liedon suunta voitti ja kokeiluun siirryttiin 1967. Tällöin Liedonperän koulun oppilasmäärä laski niin alas, että se joutui lopettamaan toimintansa.

Nyt heräsivät muutkin koulut laskemaan oppilasmääriään, kun uuden koulumuodon mukana ala-asteilta loppui myös 7-luokka ja oppilasmäärä tätäkin kautta väheni. Tällöin Horristen koulun johtokunnankin valtasi paniikinomainen pelko koulun loppumisesta, vaikka tilastot osoittivat vielä riittäviä oppilasmääriä. Ryhdyttiin vaatimaan uutta koulupiirijakoa Liedonperän koulun loppuessa, niin että rajana olisi Savijoki, jonka pohjoispuolelta oppilaat tulisivat Horriin ja eteläpuolelta Euralle. Suurelta osin oppilaiden vanhempien tahto oli Euran suunta. Horristen suunnan tahto kuitenkin voitti. Päätös osoittautui pian viisaaksi, kun siirryttäessä lopullisesti peruskouluun 1972 Alikulmankin koulu oppilaiden puutteesta loppui ja siirryttiin kolmeen koulupiiriin.

Peruskouluun siirryttäessä ryhdyttiin keskustelemaan voitaisiinko opetuksen tasoa kohottaa, jos yhdellä opettajalla olisi opettavana vain kaksi vuosiluokkaa. Kun koulukuljetukset olivat tulleet pysyviksi koulupiirin laajetessa, päätettiin aloittaa Suurilan ja Horristen välille ristiin kuljetus ja näin mahdollistaa opettajille kahden vuosiluokan opetus. Se alkoi 1968 ja jatkui aina Suurilan koulun loppumiseen asti 1992.

Peruskoulun kokeilun loppuminen ja lopullinen siirtyminen peruskouluun 1972 oli monella tapaa muutos Horristen koulun historiassa. Vanhan koulumuodon mukana loppui johtokunta, joka koulun alkuvuosikymmeniä oli ollut toiminnan kantava voima. Se oli kantanut vastuun taloudesta, kiinteistön kunnosta, opettajien valinnasta ja hyvinvoinnista, koulun järjestyksestä, koulun ja vanhempien suhteista ja edustanut koulua viranomaisiin päin. Johtokunnan puheenjohtajana oli koko vanhan koulumuodon ajan toiminut Reino Järvinen. Muutenkin johtokunnassa oli ollut vain vähän

muutoksia. Ensimmäinen muutos oli 1954, kun Irja Mäkinen tuli miehensä Kaarlo Mäkisen tilalle. Vuonna 1957 tuli Niilo Mäkisen tilalle Kalervo Mäkinen. Sitten vasta 1969 valittiin Viljo Iivanainen, Vilho Suomen ja Irja Mäkisen tilalle Terttu Penttilä, Arvo Tölvänen ja Mirja Mellanen.

Myös opettajakunnassa tapahtui peruskouluun siirryttäessä katkos. Koko uuden koulun ajan opettajana toiminut Osmo Ahtinen siirtyi Euran kouluun 1972. Alli Syynimaa oli siirtynyt Köyliöön 1958. Hänen jälkeensä toimivat opettajina Marja-Leena Kupela 1958-62, Leena Sandell 1962-66, Tuula Heinonen 1966-68 ja Anna-Maija Numminen 1968-72.

Talonmies-keittäjän tointa jatkoi Elvi Hirvensalon jälkeen Elli Tammi 1960-69, Pirkko Kononen 1969-70 ja Leena Kiskonen vuodesta 1970 aina vuoteen 1995, jolloin hän siirtyi koulun ruuan tuottavan keskuskeittiön emännäksi. Ritva Lehto on ollut vuodesta 1990 alkaen siistijänä.

Peruskoulun aikaa.

Peruskouluun siirtyminen muutti monella tapaa opetustapahtumaa ja tavoitteita. Erityisesti pyrittiin tukemaan heikoimpia oppilaita ja yksilöllisellä opetuksella parantamaan oppimistulosta. Niinpä jo kokeilun alkaessa Tarvasjoki yhtyi Liedon apukouluun, myöhemmin Tapulikujaan kouluun. Erityisopetusta pyrittiin antamaan luku- ja kirjoitushäiriöistä kärsiville oppilaille. Niinpä Horrisissakin toisen opettajan asunnon vapauduttua 1974 talonmies-keittäjä muutti niihin ja hänen asunnostaan tehtiin erityisopetustila. Tukiopetuskokeiluun liitettiin 1973 ja siitä tuli tärkeä osa opetuksessa jälkeen jääneiden oppilaiden kohdalla. Ruokailussa katsottiin tärkeäksi välipala 1973.

Liedon koulutoimenjohtaja Antero Puusa valittiin 1972 Liedon-Tarvasjoen yhteiseksi koulutoimenjohtajaksi. Kun nyt peruskoulussa lähes kaikki koulutointa koskevat ratkaisut tehtiin koululautakunnassa, tuli koulutoimenjohtaja erittäin tärkeään asemaan asioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Eräs paljon työtä antanut ongelma oli koulu-kyydit. Niiden aikataulujen yhteensovittaminen, maksimikuormat, ajoreitit, lasten ja vanhempien toiveet ja omia etujaan ajavien taksikusien intressit vaati ilmiöistä sovitustaitoa. Hän rakensi

myös siltoja yläasteen, lukion, kansalaisopiston ja ammattikoulujen suuntaan.

Kouluneuvostojen aika kesti peruskoulun alkamisesta 1972 uusien koululakien alkamiseen 1985. Tuona aikana Horristen kouluneuvostossa ehtivät olla: Eino Rouvali, Kalervo Mäkinen, Terttu Penttilä, Seija Tapani, Sisko Laakso, Tuulikki Sipilä, Erkki Mahlamäki, Ritva Hagström, Helena Kontto ja Anja Mäki. Heistä puheenjohtajina toimivat Kalervo Mäkinen 1972-76, Terttu Mäkinen 1977-1980 ja Erkki Mahlamäki 1981-84. Kouluneuvostojen tehtäviin kuului lähinnä vain opetussuunnitelman vuositarkisteen vahvistaminen, koulun ja vanhempien välinen yhteistyö, koulun järjestyssääntöjen luominen ja koulun tilojen muuhun tarkoitukseen käytöstä päättäminen. Taloudellisen vallan puuttuessa kouluneuvostot kokivat toimintansa turhauttavaksi ja kokouksia oli vain harvoin 1-2 kertaa vuodessa. Horristen kouluneuvosto on kuitenkin 1978-79 ottanut vahvasti kantaa koulun tilojen remontoitatarpeeseen. Se on kirjelmässä kertonut puutteellisista ulkowc-tiloista, rottaongelmista, keittiön, opettajanhuoneen ja erityisopetustilojen kunnostustarpeesta. Kirjelmä onkin johtanut tuloksiin, sillä 1980 koululle on tehty sisävässat, uusittu keittiö ja toisen opettajan tiloista saatu ajanmukainen opettajanhuone ja erityisopetustilat.

Vuonna 1985 koulu sai taas johtokunnan. Sen tehtäviin tulivat koulun talouden hoito, opetusvälineistön hankkiminen, opetussuunnitelman kehittäminen, työsuunnittelusta ja -järjestyksestä päättäminen, kielen opiskelusta vapauttaminen ja valinnaisaineiden vaihtaminen sekä koulun sisäinen järjestys ja yhteistyö kotien ja koulun välillä. Voi havaita, että johtokunnat eivät enää entisten johtokuntien tavoin käyttäneet valtaansa, vaan talousarvion laatimisen jälkeen opettajille annettiin tehtäväksi toimia sen rajoissa. Myös opetustoiminta uskottiin opettajan päätettäväksi.

Suuri muutos Tarvasjoen koululaitoksessa tapahtui 1992, kun kunta jaettiin kahteen koulupiiriin. Horrinen ja Suurila yhdistettiin uudeksi Pohjoiseksi koulupiiriksi ja toiseksi jäi Euran koulupiiri. Samalla Suurilan koulu loppui ja sen rakennukset vuokrattiin kansalaisopistolle. Nyt yhteistoiminta ja ristiin kuljetukset sovitettiin kahden jäljellä olevan koulun kesken.

Kunnan hallinnonuudistuksen tuloksena keskittynyt sivistystoimi lopetti koulujen johtokunnan vuoden 1997 alusta ja siirsi niiden tehtävät koululautakunnalle keskitetysti. Viimeisissä johtokunnissa oli koko ajan puheenjohtajana Timo Uusitupa ja jäseninä ehtivät olla: Markku Mahlamäki, Ulla Järvinen, Leena Laakso, Anja Mäki, Leena Kiskonen, Marja Koponen, Tarja Heitto, Eeva Sisso, Teija Norri, Pentti Saari, Esa Anttila ja Anne Simolin.

Niin kuin lukemattomissa talouksissa viime vuosina, syntyi Horristen koululakin homeongelma 1997. Alustan kuivatus ja korjaukset maksoivat kunnalle n. 80.000 mk:aa. Kunta haki ja sai esikoulukokeilun. Se käynnistyi koulu- ja sosiaalitoimen yhteistyönä Horristen koululla syksyllä 1997. Tällöin viimeinen opettajan asunto, joka jo monta vuotta oli annettu vuokralle, kunnostettiin esiopetustiloiksi. Näin esikoulu ja sen rinnalla päivähoito tuovat elämää pitkälle koulun iltapäiväänkin.

Kuten jo aikaisemmin mainitsin vaihtui opettajakunta kokonaan peruskouluun siirryttäessä 1972. Ensimmäisen opettajan virkaan valittiin Reijo Salmi. Hän erosi 1974 saatuaan viran lääninhallituksen kouluosastolta. Myöhemmin koulun täyttyessä 30 vuotta 1979 hänet kutsuttiin juhlapuhujaksi. Salmen jälkeen opettajaksi valittiin Tarvasjoen oma poika Pekka Saarnivaara, joka siis nyt on ollut Horristen koulun opettajana 25 vuotta.

Toiseksi opettajaksi valittiin Nummisen jälkeen Pirjo-Riitta Ahlgvist. Hän toimi vuoteen 1975. Häntä ovat seuranneet Tiina Vuori 1975-76, Marja Koponen 1976-89 ja nykyinen Kirsti Niemi vuodesta 1989. Esikoulunopettajana on toiminut esikoulunopettaja Irmeli Kainon alusta asti.

Horristen koulun luokat 3-4 1999 ja opettaja Pekka Saarnivaara.

Horristen koulun luokat 1-2 ja opettaja Kirsti Niemi.

Lopuksi.

Katsoessamme, kuinka Horristen koulussa alkuopetuksensa saaneet oppilaat, ovat sijoittuneet tähän yhteiskuntaan, ihmettelee sitä ammattien kirjoa, johon täällä saatu opetuksen alku on antanut mahdollisuuksia. Sieltä löytyy monia erinomaisia ammatti-ihmisiä maanviljelijöitä, leipureita, kuljettajia, verhoilijoita, hitsaajia, kirvesmiehiä. On agrologia, agronomia, ekonomia, upseeria, optikkoa, pappia, tuomaria, monen alan lääkäriä kirurgista ja gynegologista hammaslääkäriin, rakennusmestareita, opettajia, sairaanhoitajia, sosiaalialan työntekijöitä, taitavia yrittäjiä, palvelualan ja teollisuuden ammattilaisia, eri alojen tekniikoita jne. Mukana on alansa huippuosaajista aina tohtoriksi väitelleisiin akateemisiin tutkijoihin. Tällä hetkellä emme edes vielä tiedä mitä koulun nykyisistä 68 oppilaasta tulee ja mikä on maailma ja yhteiskunta heidän aikuistuttuaan.

Tarvasjoen kunnan koululautakunta on jo pitkään suunnitellut oman yläasteen rakentamista omaan kuntaan ja opetustoimen keskittämistä yhteen pisteeseen Eu-

Tarvasjoen esikoululaiset 1999 luokkakuvassa ja opettaja Irmeli Kaivonen sekä perhepv.h.ohj. at Tellervo Santaoja ja Sirkka Häkkinen.

ralle. Asiasta kunnanvaltuusto teki yksimielisen päätöksen marraskuussa 1997. Päätöstä on ollut tukemassa pyrkimys pienempään yläasteeseen, jossa oppimisympäristö olisi rauhallisempi ja opetus yksilöllisempää. Toisaalta hallinnollinen raja ala-asteen ja yläasteen väliltä poistui

1.8.1998 ja pyrkimys on luokattomaan kouluun. Lisäksi 2001 pakolliseksi tuleva esikoulu halutaan saumattomasti liittää muuhun peruskouluun. Tätä kirjoitettaessa odotetaan kuntaan opetusministeriön vahvistusta yläasteen rakentamisen valtionavusta vuodelle 2000 ja lopullisen

suunnittelun alkamista.

Edellä kerrottu tietäisi toteutuessaan Horristen koulun 50-vuotisen tuloksellisen ja unohtumattoman uran loppumista tässä toimipisteessä. Tulee nyt käymään kuinka tahansa, se ei vähemmässäkään määrin vähennä Horristen koulun merkitystä koulupiirinsä tai koko Tarvasjoen koululaitoksen historiassa. Tänä päivänä me kiitollisina muistamme niitä isä ja äitejä, jotka tänne koulun hankkivat. Moni heistä ei enää ole kiitostamme kuulemassa. Heillä oli rakkautta kotiseutuun, sen lapsiin ja nuorisoon. Heidän eteen he uurastivat ja tekivät työtä palkkiota pyytämättä. Niin uskomattomalta, kun meistä ehkä tuntuu, Horristen koulun perustamisen aikoihin eli koulupiirin alueella vielä monia vanhuksia ja keski-ikäisiäkin, jotka eivät olleet käyneet kansakoulua, vaan vain kirkon kiertokoulua. Ehkä he siksi ymmärsivät meitä paremmin kansan perusopetuksen ja sivistystyön merkityksen. Seuratkoon menestys ja siunaus kouluamme edelleen.

K.M.

Tarvasjoen uusi sosiaalisuhteeri Iris Paalu.

Kuka olen?

Olen Iris Paalu, Tarvasjoen uusi sosiaalisuhteeri 01.09.1999 alkaen. Syntyisin olen Tampereelta, mutta opiskelut veivät minut Turun yliopistoon. Siellä suoritin valtiotieteen maisterin tutkinnon pääaineena sosiologia. Sivulaudaturin olen suorittanut kasvatustieteestä. Gradun tekoni oli vielä kesken vuonna 1976 toukokuussa, kun minut valittiin sosiaalityöntekijäksi Uuteenkaupunkiin. Sain tutkintoni päätökseen työn ohessa saman vuoden loppuun mennessä.

Aloitin lastensuojelutyössä ja sen jälkeen olen hoitanut monia sosiaalitoimen virkoja Uudessakaupungissa. Olen mm. toiminut lastenvalvojana ja sosiaalisuhteerina. Kun kuntaliitos Kalannin kunnan kanssa toteutui ja lisäksi terveyskeskus-kuntayhtymä purkautui oli edessä uudenlaiset haasteet. Organisaatiiorakenne uudistettiin asiakaslähtöisesti. Muodostettiin kuusi tulosaluetta. Erityisesti juuri vanhustyön ja kuntoutuksen tulosalueilla yhdistyivät aikaisemmin eri organisaatioissa toimineiden sosiaalitoimen ja terveysvoimien asiat. Vastuualueeni oli vanhustyö, jossa toimin vanhustyön johtajana.

Horoskoopiltani olen kaksonen ja minulla on myös identtinen kaksoissisar.

Miksi Tarvasjoelle?

Mieheni on jo usean vuoden ajan kulkenut U:kin ja Turun väliä päivittäisillä työmatkoillaan. Siinä syy muuttoaikeisiin, jotka eivät vielä ole toteutuneet. Perheeseen kuuluu myös kaksi tyttäretä, joista vanhempi opiskelee syntymäkaupungissani Tampereella. Nuorempi tyttärenti käy yläasteen viimeistä luokkaa musiikkiluokalla Uudessakaupungissa. Tärkeä perheenjäsen on myös 11-vuotias Söpö-kissa.

Omaa jaksamistani hoidan Kustavissa sijaitsevalla mökillä. Vastapainoa työntekoon tuo myös opiskelu, jota olen muodossa tai toisessa harrastanut koko ikäni.

Tarvasjoessa minua aivan ensiksi viehätti kunnan hyvä sijainti lähellä suuria asutuskeskuksia Turku ja Salo. Tätä ominaisuutta kunnan tulisi jatkuvasti hyödyntää satsaamalla asumiseen ja palvelujen kehittämiseen. Nyt kun olen tutustunut tarvasjokelaisiin, voin sanoa, että täällä ilmapiiri on välitön ja lämmin. Täällä on mukava työskennellä.

Millainen esimies?

Sosiaalisuhteeri toimii kunnan organisaatiossa toimistopäällikkönä. Tehtäväni on huolehtia siitä, että yksikkö saa aikaan ne tulokset, joita siltä edellytetään. Ensimmäinen edellytys tulosten aikaansaamiselle on, että tiedetään, mitä yleensä pitäisi saada aikaan ja mitä keinoja halutaan ja voidaan käyttää. Mielestäni keskustelemalla muodostetaan yksimielinen käsitys siitä, mitä yksikön tulee saada aikaan ja sovitaan yhdessä myös työnjaosta ja vastuusta. Samalla sovitaan delegoinnista sen mukaan, mikä tuntuu tarkoituksenmukaiselta. Kun suunta on selvä, on määriteltävä täsmällisesti tavoitteet ja suunniteltava, mitä pitää tehdä niiden saavuttamiseksi.

Jokainen esimies johtaa omalla tavallaan. Minun tapani on suunnitella ja orga-

nisoida toimintaa yhdessä työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Siihen tarvitaan luonnollisesti yhteisiä palaveria. Yhteiset palaverit vaativat aikaa, mutta niiden ansiosta jokaisella on selvä ja samanlainen kuva yksikön kokonaistavoitteista ja kunkin omasta osuudesta siinä. On opeteltava erilaisia yhteistyötekniikoita, on opeteltava kuuntelemaan muita, ottamaan muiden näkemykset huomioon ja tuomaan selvästi esille omat tarpeensa ja mielipiteensä. Tähän olemme pyrkineet aloittamalla tänä syksynä sosiaalitoimen yhteisten TPD-kokousten (=työpaikkademokratia) pitämisen ja järjestämällä työnohjauksen kotipalvelun ja päivähoiton työntekijöille.

Sosiaalitoimen visio – kunnallinen yhteistyö

Sosiaalitoimelle on luotu visio, päämäärä, johon pyritään. Visio tähtää kauaksi tulevaisuuteen ja sen tärkeimpänä ajatuksena on yhteistoiminta. Tulevaisuudessa sosiaalitoimi ei enää yksinään pysty vastaamaan yhteiskunnan sille asettamiin toiveisiin. Työtä tehdään saumattomasti yhdessä muiden kanssa. Näitä yhteistyötahoja ovat esim. seurakunta, järjestöt, säätiöt, yhdistykset, yksityiset hoitoyksiköt tms. Haasteita riittää kaikille.

Nykyisin sosiaalihuollon toteuttaminen kunnassa perustuu pitkälti ns. puitelakeihin. Niissä ohjailaan sosiaalihuollon toteuttamisen määrää – ei laatua. Kunnallisella tasolla pitäisi kuitenkin pystyä turvaamaan yksittäisen ihmisen ~ asiakkaan oikeudet. Mielestäni tämä tehtävä ei ole yhden hallintokunnan, vaan eri hallintokuntien pitäisi yhdessä keskittyä luomaan kunnan sosiaalipoliittinen ohjelma. Se on luotava Tarvasjoen kunnan omasta tilanteesta käsin. Suunnitelman toteuttamiseen on myös poliittisesti sitouduttava. Samanlaisen päämäärään pyritään näin ikäihmisten vuonna aloittamalla vanhuspoliittisen ohjelman laatiminen. Sen päämääränä tulee olla kattavan hoitoketjun luo-

minen vanhus- ja vammaispalvelujen toteuttamiseen. Onhan tunnettua, että kukin hoitoketju on juuri niin vahva kuin sen heikoin lenkki on. Tämän vuoksi kaikki hoidon portaat on käytävä läpi eri hoitoyksiköiden ja hoidon toteuttajien kanssa.

Hoidon porrastus ei ole vain menojen leikkaamista, vaan sen avulla voidaan säästää ilman, että palvelujen taso ja laatu kärsivät. Periaatteena on, että kaikilta asiakailta ja potilailta edellytetään omaa toimintaa niin kauan kuin suinkin mahdollista. Vanhusta autetaan asumaan kotonaan mahdollisimman pitkään kotiavun turvin. Avainasemassa hoidon porrastuksessa ovat kotiavun lisäksi palveluasunnot, palvelukodit ja hoivakodit, monet erilaiset, lähinnä avohoidon ratkaisut, jotka tarjoavat turvaa ja apua niille vanhuksille ja vammaisille, jotka eivät selviä yksin.

Vanhuspoliittisen strategian luomisen yhteydessä pitää myös ajoittaa tulevat toimenpiteet. Tämä on tärkeää varsinkin nyt, kun valtio ei enää avusta kuntia taloudellisesti uusien hankkeiden toteuttamiseksi. Kunnan pitää ajoissa pyrkiä toteuttamaan suunnitelmansa yhteistyössä järjestöjen ja yhdistysten kanssa, jotta avustusmuotoinen rahoitus on mahdollista.

Vuodet kuluvat nopeasti, mutta seuraavien säikeiden mukaisesti:

”Elämän pituutta ei tule mitata vuosien mukaan – ihmisen elämää tulee mitata sen mukaan, mitä hän on tehnyt ja tuntenut sen kestäessä.

Kuta enemmän hän suorittaa hyödyllistä, kuta enemmän hän ajattelee ja tuntee, sitä enemmän hän itse asiassa elää.

Siellä missä olet, siellä minne jäät, toimita mitä voit ja iloitse nykyhetkestä.”

Toivotan kaikille tarvasjokelaisille valoa syksyn pimeään ja iloista joulunajan odotusta!

Tarvasjoella 17.11.1999

Iiris Paalu

Ystäviseurakunnan kirkkoherran tervehdys Ruotsista VALO PIMEYDESSÄ

Vietämme jälleen kerran adventtia. Valon sytyttäminen kuuluu adventin juhlimiseen. Miten ihanaa on saada sytyttää valo pimeyteen! Se levittää valoa ja lämpöä. Ilman auringon valoa kaikki luotu kuolee. Ellei ole valoa, me eksymme pimeydessä. Sytyttäkäämme adventti- ja jouluvalomme iloksi ja rohkaisuksi toisillemme!

Elämässä on paljon pimeää ja vaikeaa kohdallamme. Sinä ehkä olet työtön, sairas tai yksinäinen. Jos näin on, tarvitset rohkaisua.

Sytyttäkäämme valoja toisillemme välittämällä toisistamme sekä ilossa että surussa. Hengellinen elämämme kuolee, ellemmme kohta todellista valoa Jeesusta Kristusta. Hän sanoi: "Minä olen maailman valo".

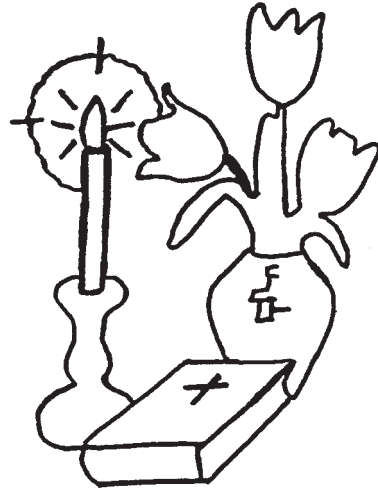
Tämän valon me kohtaamme Raamatussa. Siellä lueimme:

"Sinun sanasi on minun jalkaini lamppu ja valkeus minun teilläni". Tämän valon sytytettyämme pimeytemme katoaa ja me voimme selviytyä elämässä.

Levittäkäämme sen tähden valoa ja iloa toisillemme käyttämällä sitä valoa ja niitä keinoja, jotka Jumala on meille antanut!

Niinpä toivotamme toisillemme ihanaa adventinaikaa, joulua ja hyvää uutta vuotta!

Nils Nilsson
Nils Nilsson

Gods Helg

tuma ei ole ainutlaatuinen. Tätä kehän pyörimistä ei pidä yllä Jumala vaan karman laki. Uskonnollinen pelastus tarkoittaa hindulaisuudessa ja buddhalaisuudessa karman laista vapautumista. Miten se tapahtuu? Siihen voi päästä mietiskelemällä, kaiken elämänhalun kuolettamisella ja vaipumalla tyhjyyteen ja sulautumalla ykseyteen, jota voi nimittää jumalaksi. Muuta pelastusta ei ihmisellä ole jälleensyntymisen kierrosta. Luoja ja Lunastaja ovat tarpeettomia. Länsimailla jo 1700-luvulta lähtien on esiintynyt vaikutteita itämaisestä ajattelusta, jälleensyntymisopista teosofiassa ja Rudolf Steinerin teosofiasta eronneesta antroposofiassa.

Lännessä ajatus jälleensyntymisestä on nykyisin kivaa, idässä ei. Kristitty odottaa ylösnousemista, ei jälleensyntymistä.

Jouko Kyyrö

Jälleensyntyminen, uudestisyntyminen vai ylösnousemus?

Kirkon Lähetystyön Keskus on julkaissut vihkosen: Mitä on hyvä tietää uusista uskonnoista? Tämän avulla voimme saada jotakin hyödyllistä tietoa esim. uskosta jälleensyntymiseen.

Kirkon tutkimiskeskuksen mukaan 18 % suomalaisista uskoo jälleensyntymiseen. Tämä kertonee tämän ajan sellaisesta uskonnollisuudesta, joka on ottanut vaikutteita eri uskonnoista ja elämäntapamuutoksista. Melko usein huomaa medioissa jonkun laushtavan: Edellisessä elämässäni tai seuraavassa elämässäni...

Jälleensyntymisopin alku

Jälleensyntymisoppi ei kuulunut alkuperäiseen intialaisuuteen ja sen vedauskontoon. Ensimmäiset viittaukset jälleensyntymiseen löytyvät vasta 800–600 e.Kr. Silloin ajateltiin, että hengelliset ihmiset menevät suoraan taivaaseen, kun taas vähemmän hengelliset nousevat ensin polttohaudauksen savuna kuuhiin, sieltä avaruuteen, josta he putoavat sateen mukana jälleen maahan ja joutuvat ihmisen ruoaksi kasvien muodossa. Näin he pääsevät jälleen ihmiskohtuun ja syntyvät uudestaan. Tämä usko oli jo vakiintunut Intiassa v. 500 e.Kr. ja muodosti sen hengellisen ilmapiirin, jossa buddhalaisuus syntyi.

Kirkko kohtaa jälleensyntymisopin

Monet uskonnot ovat saaneet vaikutteita tästä opista, kuten esim. Kiinan taolaisuus, Persian zarathustralaisuus, jopa kreikkalainen filosofiakin Platonin ajattelussa. Apostolisena aikana ja varhaiskirkon aikana uusplatonilaisuus ja gnostilaisuus pidettiin harhaoppeina kun ne opettivat sielun pyrkimystä alkuperäänsä, jumaluutta kohti ja lopullista yhtymistä jumaluuteen. Jälleensyntymisajatus esiintyi Euroopassa keskiajalla esim. kataareilla.

Torjuiko kirkko jälleensyntymisopin?

Jotkut haluavat sisällyttää jälleensyntymisen myös kristilliseen uskoon. Sitkeästi nykyisin väitetään, että kirkko olisi torjunut v. 553 Konstantinopolin kirkolliskokouksessa tämän opin, joka olisi kuulunut varhaiskristillisyyteen. Tuossa kirkolliskokouksessa sitä ei suinkaan torjuttu siitä yksinkertaisesta syystä, ettei jälleensyntymisoppi ja sen torjuminen

kuulunut kokouksen esityslistaan. Sen sijaan torjuttiin kirkkoisä Origineelta peräisin olleet sielun ennaltaolemisoppi ja ennalleenpalauttamisoppi.

Mitä sanoo Raamattu?

Raamatussa käsitys ihmisen elämästä on kuitenkin se, että kunkin yksilön elämä on ainutkertainen. Jeesuksen esimerkkikertomus rikkaasta miehestä ja köyhästä Lasaruksesta päättyy siihen, että näiden välillä kuoleman jälkeen on ylitsepääsemätön kuilu. Rikas mies ei voinut myöskään palata veljiensä luo maailmaan heittä varoittamaan kovasydämisestä elämästä. Lk 16:19–31.

Jeesuksen kuoleman hetkellä maa vahteli ja kalliit halkeilivat, haudat aukenevat ja monien poisnukkuneiden pyhien ruumiit nousivat ylös. Mt 27:51–53.

Jeesus sanoo: "Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat hänen äänensä. He nousevat haudoistaan – hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, paha tehneet tuomion ylösnousemukseen." Jh 5: 28–29. **Ylösnousemusko** onkin kristillisen uskon keskeisin asia ja voima. Ilman sitä ei ole kristillistä uskoa. Raamatussa ihminen ei ole pelkkä sielu, joka vaeltelee. Ihminen on kokonaisuus. Raamatussa sielua ei ole ilman ruumista. Kirkko lausuu uskontunnustuksessaan: "uskomme ruumiin ylösnousemukseen".

Jeesus puhuu myös **uudestisyntymisestä**, mutta ei jälleensyntymisestä. Ihmisen pääsy Jumalan valtakuntaan ja Jumalan lapseksi jo pyhässä kasteessa on niin ratkaiseva muutos, että Jeesus kuvaa sitä uudella syntymisellä, uuden elämän alkamisella. Jeesus sanoo: "Jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän ei pääse Jumalan valtakuntaan. Mikä on syntynyt lihasta, on lihaa, mikä on syntynyt Hengestä on henkeä. Älä kummeksu sitä, että sanoin sinulle: 'Teidän täytyy sytyä uudesti.' " Jh 3:5–7.

Jälleensyntymisajatus ei mahdu kristilliseen uskoon

Jälleensyntymisusko tulee kieltäneeksi Jumalan sekä Luoja ja Lunastajana, Kristuksena. Itämaisen ajattelun mukaan maailmalla ei ole alkua ei loppua. Aikaa voidaan kuvata ympyrän kehällä, kun taas Raamatun aikakäsitys on jana, jolla on alku ja loppu. Itämaisen ajattelun mukaan taas maailmanhistoria kiertää kehää. Luoja ei tarvita. Mikään tapah-

Joulunajan kirkot

Tarvasjoella 1999

- pe 24.12. klo 16 **jouluaaton hartaus**
klo 22 **jouluyön messu**
- la 25.12. klo 8 (huom.aika!) **joulukirkko**
- su 26.12. klo 10 **tapaninmessu**
- pe 31.12. klo 22 **vuodenvaihteen ja riemuvuoden alun yöpalvelus**

TERVETULOA KIRKKOON!

SEURAKUNTAMME TYÖNTEKIJÄT

kirkkoherra

Jouko Kyyrö
p. 4847 120
ja 040-551 6695

diakoni

Anna-Kaisa Nurminen
p. 4847 020
ja 050-533 4948

nuorisotyönohjaaja

Kaisa Lahdenkauppi
p. 040-570 4836
ja 4847 087

kanttori

Tapio Eronen
p. 4847 107

lastenohjaaja

Päivi Marjomaa
p. 4847 087

seurakuntamestari

Leena Tamminen
p. 4847 418
ja 4868 875

emäntä-vahtimestari

Riitta Litjo
p. 4847 4847 330

taloudenhoitaja

Ella Palander
p. 4847 418 (pe 9–11)
ja 4843 10 (ma-to)

kanslia-apulainen

Alli Kyyrö
p. 4847 120

Istumassa vas. Leena Tamminen, Jouko Kyyrö, Kaisa Lahdenkauppi ja Päivi Marjomaa, seisomassa vas. Tapio Eronen, Ella Palander, Riitta Litjo, Alli Kyyrö ja Anna-Kaisa Nurminen.

Ruotsalaiset ystävämme ihmettelevät tarvasjokelaisten kekseliäisyyttä

Ystävyysvierailu Tarvasjoelle ja Marttilaan

Kirkkoherra Nils Nilssonin johdolla ryhmä Segioran ja Kinnarumman seurakuntalaisia teki vierailun ystäväseurakuntiin ja kuntiin Tarvasjoelle sekä Marttilaan viime elokuussa. Tämä vierailuvaihto alkoi jo v. 1982 ja on jatkunut säännöllisesti siitä asti parin kolmen vuoden välein. Ryhmämme matkusti bussilla ja laivalla Suomeen. Matka kesti torstaista maanantaihin 19.–23. elokuuta.

Ystävyyspaikkakuntien edustajat olivat vastassa perjantaiamuna 20.8. Turun satamassa. Turussa vierailimme Meri-Karinan syöpäsairaitten toiminta- ja kuntoutuskeskuksessa sekä Aboa Vetus -museossa. Tarvasjoelle saavuttuamme meille esiteltiin vanhusten palvelutalo, jossa saimme vastaanottaa vanhusten laulutervehdyksen ja nautimme lounaan. Euran koululle suuntautuneen kouluvierailun jälkeen kävimme tutustumassa uuteen jäähalliin. Tämän jälkeen isäntäperheet ottivatkin meidät hoiviinsa iltaan asti, jolloin menimme yhdessä heidän kanssaan nauttimaan illallisen Marttilaan Latomäen viinitilalle.

Ruotsalaisvieraat Euran koulun pihalla.

Lauantaiamuna 21.8. suuntasimme bussilla matkamme Hämeenlinnaan. Linnankierroksen jälkeen ajoimme Vanajalinnan, johon myös saimme tutustua oppaan johdolla ja nautimme siellä lounaan ja ehdimme pois suomalaisten häitten tieltä. Sitten kiipesimme Aulangon näköalatornin juurelle, joku jopa ylös torniin asti ja saimme ihaila kaunista hämäläistä luontoa kesäpuvussaan. Aulangolta siirryimme taas bussilla Hattu-

lan pyhän Ristin kirkkoon, jota meille esitteli nuori seurakuntapastori. Kirkossa säilytettiin keskiajalta lähtien pala Kristuksen ristiä, jota tultiin kunnioittamaan jopa Keski-Euroopasta asti aina siihen saakka, kunnes venäläiset sen ryöstivät v. 1496. Parolan panssarimuseossa saimme tuntea suomalaisen isänmaallisuuteen ja Suomen kansan kohtalonvuosiin. Paluumatkalla poikkesimme vielä Iittalan lasitehtaalle ostoksille.

Sunnuntaina 22.8. osallistuimme kaksikieliseen messuun Tarvasjoen kirkossa. Kirkkokahveilla seurakuntatalolla vaihdoin tervehdyksiä ja toivotimme tarvasjokelaiset ja marttilalaiset tervehdyksiksi kolmen vuoden kuluttua Ruotsiin. Sitten siirryimme Marttilaan Kotimuseoon, tilamyymälään ja Laurilan lavalle pienviljelijäyhdistyksen vieraksi ja jalokivihiomoon. Marttilan seurakuntatalolla nautimme lounaan ja kävimme vielä 400 vuotta sitten tapahtuneen Marttilan taistelun muistomerkillä ennenkuin palasimme isäntäperheiden luo noutamaan matkatavaramme aloittaaksemme kotimatkan Turun satamasta, jonne isäntämme meidät saattelivat.

Tunsimme jälleen syvää yhteyttä, joka oli syntynyt meidän vieraitten ja isäntäväen kesken näidenkin päivien aikana. Meihin teki suuren vaikutuksen idearikkaita, jota isäntämme ovat osoittaneet kotiseutunsa kehittämiseksi.

Evert Josefsson
Viskafors

Kirkkokahveilla seurakuntatalolla.

Terveiset päiväkerhosta

Päiväkerhotoiminnassa on lapsia tällä hetkellä iso joukko, yhteensä 61.

Toimintaa tarjotaan 4 ja 5-vuotiaille ja 3-vuotiaille kotihoitossa oleville lapsille.

Vilinää, vipinää, touhua ja tekemistä riittää jokaiselle päivälle. Kerhopäivän aikana leikimme, laulamme, askartelemme, liikumme, sytytämme kynttilän jne...

Niinpä kerhopäiviimme mahtuu iloa, surua ja ihmettelyä aiheita. Olemme useasti ihmetelleet, miten Taivaan Isä on tarkoituksella luonut meidät erilaisiksi. Saamme kasvaa, kehittyä ja oppia vähän

eri vauhtia ja silti olemme isämme silmissä tasavertaisia.

Osa ryhmistä on suuria. Olen tänä syksynä saanut avukseni Päivikki Lehtosen, joka on kuusi tuntia viikossa ja apu on ollut todella tarpeen.

Apulaiseni saan MLL:n Tarvasjoen yhdistyksen kautta ja seurakunta puolestaan antaa tiloja heidän käyttöönsä.

Tässä on hyvä esimerkki, miten yhteistoiminnalla saadaan voimavaroja lisää.

Terveisin ja joulun odotuksin
Päivi Marjomaa

Kymppijuhlat

Tänä vuonna täyden kympin täyttävälle järjestettiin jo perinteeksi muodostuneet kymppijuhlat seurakuntatalolla marraskuun puolivälissä. Mukana tapahtumassa oli lähes kaksikymmentä reipasta tyttöä ja poikaa.

Ohjelma alkoi lyhtykulkueella seurakuntatalolta kirkolle. Kirkossa nuorisotyönohjaaja Kaisa Lahdenkauppi toimitti tunnelmallisen iltahartauden, johon lapset saivat osallistua kynttilöitä sytyttämällä ja laulaen. Meidän messu-kirjasta tuttuja lauluja säesti Minna Mäkinen. Tilaisuuden lopuksi Kaisa lauloi lapsille Herran siunauksen kauniisti tulkiten.

Kirkosta siirryttiin takaisin seurakuntatalolle. Siellä oli ohjelmassa leikkejä, kymppilaulun laulamista sekä leikkimie-

linen kymppikaste kastajaisreitteineen. Herkuteltiinpa juhlassa tietysti sädehtivällä kymppikakulla ja limpparilla. Tilaisuutta kunnioittivat läsnäolollaan myös kirkkoherramme Jouko Kyrrö sekä kanttorimme Tapio Eronen. Muistoksi täyden kympin lapsille seurakunta lahjoitti kaikille mukana olleille kymppikakulla koristellun t-paidan.

Parituntisen ohjelman päätteeksi ohjelmasta vastanneet Tarvasjoen seurakunnan kasvatustyön johtokunnan jäsenet hauskuuttivat lapsia "tasokkaalla" Ukko Nooa-esityksellään.

Kiitokset vielä kerran mukavasta illasta kaikille kymppivuotiaille, ohjelmasta vastanneille Kaisa Lahdenkaupille, kasvatustyön johtokunnan jäsenille sekä kerhonoiminnalle kuin myös vieraillemme, jotka teitte illasta ikimuistoisen.

Auli Ottelin

Seurakuntatalolla 16. 11. 1999 Kymppijuhlissa.

JOULUKONSERTTI

Tarvasjoen kirkossa
su 12.12. klo 18

TURUN NAISLAULAJAT
joht. Satu Luukkonen

Evakkoonlähdestä 60 vuotta

Tuo ratkaiseva päivä 60 vuotta sitten. 30.11.1939, muutti niin kokonaan maamme historian kulun ja useimpien suomalaisten elämän, ettemme voi sitä koskaan unohtaa. Yhä uudelleen me palaamme muistoissa tuohon päivään. Tosin kansamme asukkaista jo 4 milj. on syntynyt talvisodan jälkeen ja nyt elävistä ennen sotaa syntyneistä milj:nasta asukkaasta ehkä vain tuolloin viisi vuotiaita olleista 750.000:sta on selkeitä omakohtaisia muistoja sodan päivistä. Mutta kansakuntana me emme sitä koskaan unohtaa. Siitä me tänäänkin kerromme nousevalle polvelle.

Emme tänään puhu sodan synnystä ja vaiheista, vaan sen seurauksista, evakkoon lähdöstä, elämästä uusilla asuinsijoilla, yhteiselon onnistumisesta, välirauhan ajasta, uudesta sodasta ja paluusta Karjalaan, uudesta evakkotiestä ja lopullisesta sijoittumisesta uusille asuinsijoille.

En nyt kerro omia muistojani tuosta marraskuun viimeisestä päivästä, vaikka ne hyvin selkeästi ovat mielessäni, vaan vain kuin tuokiokuvina palaa mieleen kirjallisuudesta toisten muistelmat noista hetkistä. Tuona aamuna runsas 60 km. Kuolemajärveltä kaakkoon seisoivat Rajajoen sillalla vartiomies Vilho Manninen. Hänen vartiovuoronsa oli päättynyt vähän ennen seitsemää ja hän antoi puhelimella raportin kertoen venäläisten rauhottomasta liikehdinnästä Rajajoen takana. Puhelun vastaanottaja vain nauroi ja käski pitää hermot kurissa eikä pelätä. Kello oli 7.00. Tuskin hän oli ottanut puhelinkopilta kymmentä askelta, kun kuului yksittäisiä kiväärinlaukauksia sillalta ja muutaman sekuntin kuluttua tuli raju tulimyrsky yli peltoaukean venäläisten puolelta. Eteenpäin syöksyvät sotilaat saavuttivat luodeilta suojaa etsivän Mannisen ja hänestä tuli talvisodan ensimmäinen vanki. Sota oli hänen kohdaltaan soittu.

Samalla tavoin venäläiset ylittivät rajan pitkin Kannasta. Sen vyöryn alta lähtivät pakoon ensimmäiset siirtolaiset Kivennavalta, Raudusta ja Metsäpirtistä jo aamupäivällä. "Tiet täytyivät sisämaahan matkaavista hevoskuormista, joilla tavaroiden päällä istui lapsia ja vanhuksia, erällä koirakin. Karjaa kulki hevoskuormien välissä. Osa siitä pyrki karkuun, mutta saatiin rauhoittumaan. Sotilaat auttoivat lähteviä ja yrittivät koota metsään pakenevaa karjaa," kerrotaan Raudusta. Evakointisuunnitelmat oli kyllä tehty, mutta todellisuus oli hämmäntävä. Yötä päivää soi rautateiden puhelimet. Junia koottiin ja lähetettiin noutamaan asemilla odottavaa kansaa, tavaroita ja karjaa.

Mutta näin ei tapahtunut yksin Kannaksella, vaan pitkin tuhat kilometristä itäraja. Pahin oli tilanne Hyrsylän mutkassa, jossa paljon kansaa joutui eristetyksi ja jäi vangiksi. Sotilaspastori Jorma Heiskanen kertoo tältä rajanosalta: "Suvilahtelaiset lähtevät. He odottelevat joukottain asemalla, ja tiet täytyvät surkeista kulkueista. Tavaroilla kuormattuja kelkkoja, pulistelevia hevoskuormia, lehmä ja kaiken keskellä ihmisiä. Erään seikan panen merkille: kyyneltäkään en näe, en vanhuksillakaan, joille tämän täytyy olla hirvittävän raskasta. Lasten silmät ovat täynnä ihmettelyä ja heidän kasvoilleen on valahtanut kummallinen kalpeus. Harmaita matkueita hämärtyvillä teillä, karjan ynnää, reenjalasten kitinää. Vain rintaman äännet kuuluvat ja kaiken yllä värähtelee yhä lähestyvien tulipalojen punainen loimu."

Samasta päivästä kirjoittaa A. Miihkali Suomussalmelta: "Rintamalle hiihtäviä sotilaita vastaan vaelsi päinvastaiseen suuntaan loputon jono ihmisiä ja ajoneuvoja. Siinä oli sekaisin naisia, lapsia ja vanhuksia. Sota oli yllättänyt heidät täydelleen. Aamuhämärissä he olivat ryhtyneet tavallisiin arkisiin askareihinsa, vakaina ja ahkerina. Sitten yhtäkkiä heidän ylitseen oli vyörynyt tämä hirvittävyys. He olivat jättäneet kaiken esi-isiltä perityn, kaiken itse hankitun, talot töineen, aitat syysrunsautta pullollaan, elukat navetoihin ja lähteneet vaeltamaan tunte-

mattomia kohtaloita kohti. Mutta he eivät sittenkään valittaneet, vaelsivat vain eteenpäin jäykin, jäyhän kasvoin."

Kymmenen vuotta sitten niin Onni Valtonen juhlapuheessaan, kuin Erkki Savolainen muistelmissaan hyvin yksityiskohteisesti kertoivat evakkoon lähdön niistä Kaukjärven seudun, Työppölän ja Siprolan kylistä, joiden asuinsijat sodan jälkeen löytyivät Tarvasjoelta. Heidän kertomansa mukaan kehoitus evakkoonlähtöön tuli viranomaisilta sodan toisena päivänä. "Kunnan tilanhoitaja Väinölä kulki talosta taloon ilmoittamassa evakoinnista. Meille hän saapui vasta iltapäivällä ja kehoitti ottamaan mukaan vain muutaman päivän eväät, kahdet alusvaatteet ja huovan. Enempää, kuin mitä pystyy käsissään kantamaan, ei mukaan saanut ottaa," kertoo Savolainen. "Miehet ja vapaat naiset saivat jäädä siirtämään villaa ja karjaa, mutta naisten, vanhusten ja lasten oli lähdettävä."

Samana päivänä iltana saapui kahdeksan linja-autoa noutamaan kansaa. Ne ajoivat yön pimeydessä Johannekseen Kaislahden asemalle. Täältä ajettiin junalla Uuraaseen. Vielä samana yönä kuljettivat laivat ja proomut heidät yli Viipurinlahden Turkinsaareen. Sieltä kahden päivän kasarmimajoituksen jälkeen siirryttiin Säkijärvelle, jonka asukkaat majoittivat n. 5000 kuolemajärveläistä koteihinsa 15.12. asti. Silloin alkoi matka lopullisiin sijoituskuntiin Urjalaan ja Kojijärvelle. Lopullisesti kotikylät oli evakuoitu 5.12. mennessä, jolloin pioneerit polttivat talot, ettei niistä olisi ollut vihollisille suojaa.

Siirtoväen tulo Tarvasjoelle ja välirauhan aika

Tarvasjoelle ensimmäiset evakot saapuivat joulunalusviikolla 1939. Pääosa tänne saapuneista siirtolaisista oli Äyräpäästä, sen Pölläkkälän ja Mälkölän kylistä. Kautta pitäjän majoitettiin Hölttää, Raaskaa, Iivosia, Himasia, Salakkaa, Mälkösiä, Torkkeleita, Husseja, Hyytiäisiä, Juutilaisia jne. Kunnassa oli majoituslauta-

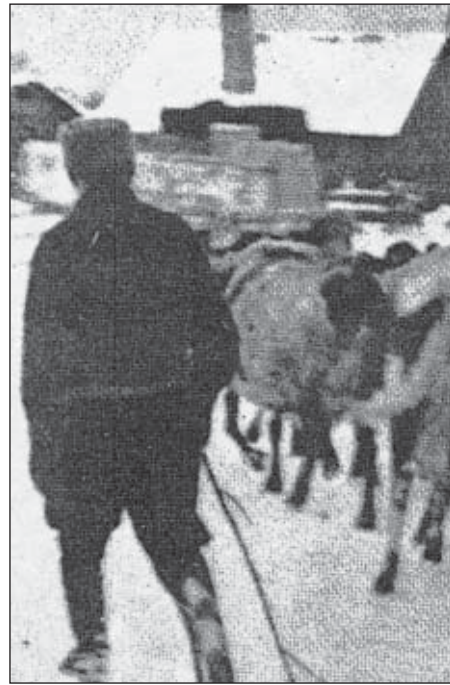

Kylänäkymä ennen talvisotaa Kaukjärveltä.

kunta, jota Kaarlo Keskitalo johti. Se oli kartoittanut talojen majoittamismahdollisuudet. Ensisijaisesti kaikki lämmitettävät tilat päärakennuksissa, leivintuvat, renkituvat ja sivurakennukset otettiin käyttöön niissä asuvaan väestöön suhteutettuna. Ongelmallisimpia olivat talojen ns. salit, joita käytettiin yleensä vain kesäisin ja juhlahuoneistoina. Talvisin ne olivat kylmillään eikä kaikissa ollut edes tulisijoja. Nyt nuo tilat olisi nopeasti saatu majoitustiloiksi, kunhan ne vain tehtiin lämpimiksi ja isäntäväet saatiin ne luovuttamaan. Perästäpäin saapuvan karjan sijoittamisessa näyttää olleen suurempia vaikeuksia, mutta lopulta kaikilla oli katto päällä.

Siirtoväen, lähes 450 000 hengen, evakomatassa oli monenlaisia kohtaloita. Ei ainoastaan lähtö kodista, omaisuuden menettäminen, uudet ankeat elinolot ja puute kaikesta jokapäiväisestä tuoneet huolta, vaan henkiset ja ruumiilliset rasitukset, rintamalla olevat omaiset, hajonneet naapuri- ja sukulaissuhteet ja epätietoisuus tulevasta lisäsivät jokapäiväistä tuskaa ja kärsimystä.

Monista kohtaloista muistuu mieleeni Horristen Korvelle sijoitettu Matssonin

Kyljen karja ajettiin talviselle tielle ilman tietoa määränpäästä.

perhe. Tilalla ennestään asuvan kuuden hengen joukkoon he saapuivat joulukuun 1939. Perheeseen kuului iäkäs vanhemäntä, tytär Jenny ja pojat Asser ja Albin, jotka olivat rintamalla, sekä emännän sisar Elsa Danielsbakka. Talvella ensin helmikuussa kuoli talon vanha emäntä Maria Korpi ja kaksi viikkoa myöhemmin Matssonin emäntä. Hän oli vakaana kristittyä löytänyt uskonystäviä Heikinsuolta ja siellä seuramatkalla käydessään pahasti vilustunut saaden kuolemantaudin. Molemmille vanhuksille talo järjesti sen ajan hartaat hautajaiset. Välirauhan tultua pojat palasivat Korvelle, mutta lähtivät kesällä töihin Petsamoon. Kun sota syttyi he joutuivat sinne ja Asser kaatui heti hyökkäysvaiheen aikana. Täti Elsa kuoli vähän myöhemmin Korven Tuomisenmäessä. Näin perheestä oli jäljellä enää Jenny ja Albin, joka sotavuosina oli avioitunut Korven karjanhoitaja Fanny Roliingin kanssa. Jennyn muutettua Lahden puoleen oli koko perhe hajonnut vajaassa kolmessa vuodessa evakkoon lähdöstä.

Taakse jäivät palavat kylät.

kaikkensa menettäneiden mieleen ja ohueen kukakroon. Karjalaisten asunto-olotkaan eivät olleet sellaiset kuin ne suuressa talossa voisivat olla. Päärakennukset ovat tyhjiillään ja kovia kokenut siirtoväki sijoitetaan navettakamareihin ja muihin ihmisasunnoksi kelpaamattomiin suojiin."

Tampereen tuomiokapituli on kehoittanut pappeja ankarasti muistuttamaan seurakuntalaisiaan mitä tämä aika jokaiselta vaatii. Ynseys karjalaisia kohtaan ja pyrkimys taloudellisesti hyötymään heidän kustannuksellaan on maanpetturuutta, sanoo tuomiokapituli.

Poikkeuksia oli varmasti puolin ja toisin. Olen sodanaikaista kirjeenvaihtoa lukiessani havainnut aikaisten kertomana, miten suurta ystävyttä ja uhrautuvaisuutta usein heikostikin toimeentulevilla oli karjalaisia kohtaan. Toisaalta eräskin perheenisä kirjoittaa, ettei täällä oloaikanaan saanut yhtään hyvää kohtelua sijoitustilaltaan, eikä edes pois lähtiessä annettu korvausta vastaan hevosta asemalle kuljetukseen. Kova, säälimätön ja rakkauden mieli ei liene vierasta tänäänkään, mutta ei edes sodan ankaruus näytä sitä muuttavan ja pehmittävän.

Myös heimo- ja kulttuurierot törmäsivät aluksi toisiinsa. Erityisesti ruokatalouden, juhlatapojen ja työmenetelmien erot hämmensivät. Länsi-suomalaisessa ruokakulttuurissa olivat vielä silloin tuntemattomia piirakat, kokkelipiimä ja maitorahka yleensä, hapankaali, kaurakiisseli ja jopa ruislimppu. Vastaavasti oli karjalaisille outoja monet tämän seudun ruuat, varsinkin kuivattu reikäleipä. Murteiden ymmärtäminen ja eräät murresanat aiheuttivat sekaannusta. Vaimoni Terttu muistelee vieläkin, kuinka Vaskiolla Junnilan emäntä pyysi tuomaan hänelle kylmänä päivänä jakun keittiöstä ja kuinka hän oli tuonut sen – jakkaran. Suu ällistyksestä auki hän oli ihmetellyt, kun aitasta oli pyydetty hakemaan kyrsä. Varsin pian kulttuurierot kuitenkin koettiin rikkauksiksi, eikä erottaviksi asioiksi. Yhdessä olo koulutti, hioi ihmisluonteen särmiä, loi sosiaalista mielenlaatua ja lisäsi suvaitsevaisuutta. Nuoret sopeutuivat nopeammin, vanhemmat olivat puolin ja toisin kiinni enemmän vanhassa ja turvallisuudessa, mutta ehkä myös materiassa. Jo välirauhan aikana Tarvasjoellakin solmittiin ensimmäisiä avioliittoja paikallisten ja karjalaisten kesken. Ensimmäinen lienee ollut Hilikka Salmisen ja Tauno Salakan häät kesällä 1940.

Välirauha ja paluu Karjalaan

Jo huhtikuun alussa ilmestyi prof. T.M. Kivimäen tehtäväksi annettu mietintö karjalaisten uudelleen asuttamisesta muuhun Suomeen. Hän toi mietinnössään julki sen, kuinka paljon Suomessa on raivaamatonta viljelyskelpoista maata, joka nopeasti esim. raivauspalkkioin olisi saatava käyttöön ja näin luovutettu peltoala korvatuksi. Ensisijaisesti hän esitti käytettäväksi valtion, kuntien, seurakuntien ja yhtiöiden maita, mutta myös rappioloja ja yksityisten luovuttamaa maata. Pika-asutuslaki olisi saatava aikaan jo toukokuussa, hän esitti.

Ehdotettu laki astui voimaan 18.6.1940 ja lain täytäntönnäpönnön valmistelu alkoi. Eduskunta säätii ns. korvauslain, jolla n. 90 % siirtolaisista sai täyden tai lähes täyden korvauksen. Varat korvausten suorittamiseen säädettiin hankittavaksi erityisellä omaisuudenluovutusverolla. Näin haluttiin karjalaisten aineelliset menetykset tasata koko kansan kannettavaksi. Valitettavasti inflaatio laski nopeasti rahanarvoa.

Pika-asutuslain mukaisia tiloja oli vasta alustavasti paalutettu ja palstoitettu n. 8000, kun jatkosota muutti tilanteen. Kuitenkin osa uusista tiloista oli jo niin pitkällä, että niille jäi eräitä pysyvästi. Nyt Tarvasjoella olevat kuolemajärveläiset olisivat saaneet tulevat tilansa Kankaanpäästä ja Karvialta, jonne moni oli Hämeestä muuttanut jo syksyllä 1940.

Jatkosodan syytyminen ja Karjalan takaisinvaltaus muutti kokonaan tilanteen. Ensimmäiset karjalaiset palasivat kotiseuduilleen jo syksyllä 1941, mutta Kankaanpäästä paluu oli vaikeaa tuhottujen rakennusten takia, joten päämuutto tapahtui vasta keuhällä 1942. Alkoi raskas jälleerakennuskausi. Kaikesta oli puute, mutta erityisesti rakennustarvikkeista, siemenistä ja eläimistä. Vasta kesällä 1943 alkoi olla asutus ja viljelykset välttäviä.

Uusi evakkoonlähtö

Paluu kotiseudulle oli kuitenkin ollut petävä unelma. Kannaksen suurhyökkäyksen alettua kesäkuussa 1944 tuli uusi evakkoonlähtö. Se oli melkein ensimmäistä kiireisempi ja vihollisen ahdistaessa vaarallisempi. Milja Neuvo on hyvin yksityiskohtaisesti kertonut tämän toisen evak-

koonlähdon Kuolemanjärven itäisistä kylistä. Hän kuvailee: ”Siprolan ja naapurikyläen evakuointi oli alkanut sunnuntaiaamuna 10.6.1944, jolloin karja ja siviiliväki siirrettiin pois ja määränpääksi ilmoitettiin Halikko. Karja oli koottu Jutkanmäelle, josta se laumana ajettiin Kämärän asemalle.”

Ollessaan viimeisiä kylässä vielä tiistai-iltana 12.6. hän kertoo: ”En osaa kuvata miltä tuntui katsella autiota kylää, jota muutama päivä sitten jokainen innolla rakensi. Nyt kylä oli tyhjä ja kaikkialla oli näkyvissä kiireinen lähtö. Kun puolen yön maissa kotipihalta lähdimme, tulivat viholliskoneet päällemme ja alkoivat tulittaa osumatta. Isäni jo sanoi, että tähän taitaa matkamme loppua. Minusta tuntui, että tämä lähtö oli vielä raskaampi kuin ensimmäinen talvisodan syytyessä. Nyt oli kaunis kesäkuun yö ja suvi kauneimmillaan. Taas jäi kaikki mitä suurin toivein kaksi vuotta oli rakennettu. Väsyneinä ohitimme aution ja tyhjän Summan kylän ja tulimme Kämärän asemalle keskiviikkoamuna 13.6. Siviiliväestöstä suurin osa oli jo kuljetettu pois, mutta vaunuja lastattiin tavaroilla. Vihollisen koneet tulittivat meitä aikajoin. Perjantaina tuli ilmoitus, ettei veturia enää saada Kämärälle, jolloin karjaa ajaa ja hevosilla lähettiin tietä myöden Viipuriin päin. Ohitimme vielä illalla Viipurin ammusjunan juuri palaessa Maaskolan ratapihalla. Viipurista matka jatkui tietä myöden sisämaahan, sillä junat eivät ottaneet kyytiinsä.

”Juhannukseen asti oli sateista ja koleaa. Nukuimme monta yötä märät vaatteet päällä paljaalla lattialla. Joskus oli vaikea päästä yöksi sisälle. Heinäkuun

toisena päivänä saavuimme Halikkoon, jossa edellä tullut perhe oli saanut majoitukseensa saunakamarin.”

Tarvasjoella noina juhannuksen ajan päivinä ohjattiin siirtoväkeä Johanneksesta. Eräitä perheitä tuli myös Uudelta kirkolta ja Miehikkälästä. Kaikkiaan Tarvasjoelle oli sijoitettuna samanaikaisesti n. 200 perhettä. Nyt kuitenkin näyttää, että yhteiselo olisi sujunut paremmin. Häitä koettiin enemmän yhteisenä. Kulttuuri-eroihin oli jo totuttu. Olisi kerrottavana monia lämpimiä tarinoita yhdessä elämisestä tuolta ajalta, mutta myös valitettavasti huonostakin koettelusta.

Rauhan tultua Suomella oli kolme selasta asiaa, joiden siirtämiseen ei ollut varaa ja oli hyväksyttävä eduskunnassa. Näitä asioita olivat siirtoväen sijoittaminen uusille asuinsijoille, rintamasotilaiden ja muiden sodasta kärsimään joutuneiden omien kotien järjestäminen ja sotakorvaukset. Niinpä koko sodan ajan, vuodesta 1939, istunut eduskunta sai vielä kiireellisesti käsiteltäväkseen uuden maahankintalain, toisen korvauslain ja toisen omaisuudenluovutusverolain, jolla edellä mainittuja lakeja rahoitettiin. Maanhankintalaki tuli voimaan 5.5.1945. Sen oli suurelta osin laatinut ns. Nissisen komitean sihteerin maatalousministeriön asutusasiain päällikkö Veikko Vennamo, joka lain toteutumisesta myös suurelta osin vastasi. ASO lähti ripeästi liikkeelle. Siirtoväelle oli vuoden 1949 loppuun muodostettu 36 000 uutta tilaa. Se oli kuitenkin vain 35 % lain nojalla muodostetuista tiloista, sillä muita tiloja muodostettiin yli 80.000.

Ensisijaisia luovutusvelvollisia olivat

kunnat, seurakunnat, yhtiöt, säätiöt jne. Toissijaisia olivat yksityiset, joissa eräin poikkeuksin luovutusvelvollisuus alkoi 25 peltota:ta, jossa luovutus % oli alarajan kohdalla 10 % nousten tilakoon kasvaessa 50 ha:ssa 27 % ja 100 ha:ssa 40 %.

Siirtotilat pyrittiin muodostamaan niin, että saman pitäjän asukkaat olisivat sijoittuneet yhtenäiselle alueelle, jopa naapuripiitäjätkin rinnatusten. Tarvasjoesta tuli kuolemajärveläisten asuinkunta. Tarvasjoelle muodostettiin 80 asutustilaa, joista 7 ostettiin suurin kaupoin. Kahdelle tilalle ei koskaan rakennettu ja ne palautuivat taloon. Tarvasjoella kaupat, ostot ja ositukset hoiti maanluovutuslautakunta 42, puheenjohtajanaan ins. Kauko Korjus.

Lopetan Veikko Vennamon sanoin kirjasta Jälleerakennuksen ihme: ”Me hävisimme sodan, mutta säilytimme itsenäisyyden. Meille määrättiin kansantalouteen nähden maailman raskaimmat sotakorvaukset, mutta me maksoimme ne. Meillä oli vakava pakolaiskysymys, joka väestömme kokonaisluku huomioonottaen oli maapallon suurimpia. Me emme koonneet heitä pakolaisleireihin ja unohtaneet sinne kuten monet tekevät, vaan muu kansa otti heidät asuinsijoilleen. Ja sitten jälleerakentamisen ihme. Sen mahdollisti valmius maanluovuttamiseen ja siirtoväelle maksetut korvaukset, mutta suurin sankari oli asutustilallinen itse ja hänen perheensä. Me arvostamme sankareita, todellinen sankari oli ollut se sukupolvi, joka taisteli isänmaalle itsenäisyyden, maksoi sotakorvaukset ja rakensi nykyisen hyvinvoinnin perustan.

Kalervo Mäkinen

Tarvasjoen seurakunnan matka Venäjälle

Matka oli loistava! Rovasti Jouko Kyyrö ja Seppo Santala Vistamatkoista saivat yhdessä aikaan sen, että matkamme ylitti ennako-odotuksemme. Yhteen hiileen puhaltua tehtävien jako sujui tavalla, jota vain ystävilta voi odottaa. Sillä maaperällä tarvitaan todella vahvaa asiantuntemusta ja sitä riittää molemmilla.

Sepon organisoima rajanylitys kaikkinen aikaa vievine selvityksineen sujui vauhdilla, jota jonossa viimeisinä ihmettelimme. Rajapuumikin nousi kättä heilauttamalla – taisi pojille tulla kiire maistelemaan Sepon tulaishlahjaa, suomalaista Jaffaa !! Saavuimme iloisina Viipuriin. Sepon jäädessä autoon ”kassojemme” vartijaksi lähdimme Joukon opastuksella tutustumaan vanhan kaupungin sodan runtelmiin paikkoihin.

Saimme parhaan mahdollisen selostuksen ja sielumme silmillä näimme sen lähes yhtä kauniina kuin se oli ollut ennen tuhoa. Venäjä ei ole antanut varoja kaupungin kunnostukseen. Vain aurinko tuhlata varojaan! Se kultasi tienoot, kesän vihreys peitti ränsistyneitä paikkoja. Katukivien välistä pilkoitti pieniä kukkia tervehdintien kulkijaa, Luonto tarjosi jokaiselle saman suomalaisten juurruttaman hymyn. Jos Viipuria ei olisi meiltä otettu, tänään se korjattuna ja entistä ehompana kilpailisi kauneimpien kaupunkien joukossa.

Vuosikymmeniä sitten ystävyiden, laulun ja naurun Viipuri tervehti vieraitaan aidosti. Tänään se on muuttunut – jäädäkseenkö sellaiseksi. Kaupungissa on paha olla katsoessaan kerjäävien lasten surun täyttämiin silmiin. He ovat kaikkien hylkäämiä, halveksittuja ja kodittomia, mutta he ovat lähimmäisiämme, olosuhteiden muovaamia ihmistämme. Heidät on usein pakotettu kerjäämään ja säälistä annettu liepuska-raha voi mennä rappiolla olevien aikuisten huumeisiin, kertovat avustustyöntekijät.

Kävelyretkemme jälkeen maistuikin Sepon järjestämä kahvituokio. Se oli iloinen yllätys, samoin kuin myöhemmin illalla järjestetty kiertoajelu kaupungin laitamilla. Seppo ajoi tosi taitavasti ns. teillä, kolme pyörää kuopissa ja loput lepoasennossa. Oppaamme oli nyt Vuokko Paimiosta. Hän kertoi mielenkiintoisesti lapsuutensa maisemista, silloin hyvin hoideutuista taloista ja pihoista. Maisema oli silloin kuin satumaata – mutta tänään? Lahoavien hökkeleiden muutaman neliön piholla yritetään kasvattaa talven va-

Viipuri: vanha raatihuone, vas. Weckrothin talo.

Levosovon joukkomurhan hautausmaan portilla. Sinne on haudattu 114.000 vainojen uhria.

ralle jotain suuhunpantavaa. Näkemämme asukkaat ovat enimmäkseen vanhukasia. Moniko heistä jaksaa enää talven yli?

Tutustuimme myös Monreposin alueeseen, jota suomalaisin vapaaehtoisvoimin kunnostetaan niiltä osin mitä vielä kunnostettavissa on. Valkoinen kaarisilta on jo ennallaan ja maisemointia suoritetaan parhaillaan. Tuo ihastuttava alue oli aikoinaan myös omien vanhempieni kävelykohteena. Usein he suuntasivat askeleensa noille kalliioille ja rannoille, samalla suunnitellen tulevaisuutensa. Viipurista tuli myös heidän rakkautensa suomana myös minun syntymäpaikkani. Nyt osaan kiittäen arvostaa heidän muisteluitaan nuoruutensa vuosilta. Tänään löytyisi paljon kysyttävää, mutta siihen ei ole enää mahdollisuutta.

Pietari ja Toksova

Nukuttuamme yön yli jatkoimme matkamme vanhaa Terijoen tietä kohti Pietaria. Poikkiesimme Koiviston ja Terijoen

kauneissa kirkoissa. Pitsihuviloita ei juuri enää näe, ne ovat hoitamattomina lahonneet. Saavuttuamme Pietariin saimme paikallisen Leon oppaaksi kiertoajelulle. Hän selostaa meille historiallisia, todella kauniita, rakennuksia, jotka säilyivät sodan jaloissa lähes ehjinä. Joukon opastuksella piipahdimme Suomalaisen seurakunnan p. Marian kirkossa, jota parhailaan korjataan alkuperäiseen asuunsa.

Piipahdimme myös tavaratalossa ja illan mittaan jokainen sai katsella hetken lähellä olevaa munkkiluostaria ja sen hautausmaata tai mennä lepuuttamaan jalkojaan ja – nukahtaa... Päivä Pietarissa oli liian lyhyt. Aika riitti vain auton ikkunasta katseluun. Saimme hyvän kuvan Nevan rantamilta, mutta Pietarhovi, Eremitaasi, lisakirkko jne. vaatisivat useamman päivän olemisen kaupungissa. Ken on nähnyt esim. Pietarhovin haluaa aina tulla uudestaan.

Aamiaisen jälkeen suuntasimme Toksovaan, matkamme määränpäähen. Mat-

kan varrella kaupunki oli siistää, mutta suurten talojen arkkitehtuuri rumaa. Samanlaisia massiivisia laatikoita, ei kodikkaita, mutta katto päin päällä.

Auringon hymyillessä saavuimme Toksovaan, jossa tunsimme olevamme terveillä. Jumalanpalvelus oli liikuttava kokemus. Silmät kostuivat kiitoksen hermistämisenä. Tarvasjoen ”tyttöjen” ahkerat kädet olivat ”sydämen lämmöllä leipooneet pullat ja piparit. He kahvittivat koko kirkkoväen. Se oli arvokas asia muiden tuomisten lisäksi. Teimme tuttavutta kahvin piristämisenä, kuka Hilman, kuka Esterin tai Alman kanssa. Otimme valokuvia, vaihdoimme osoitteita ja samalla sujutimme heidän kasseihin pieniä keksejä, kahvi ym. tervehdyksiä kotiin vietäväksi.

Aito kiitos loisti heidän silmistään. Mieliala oli haikea kotiinlähtiessämme. Totesimme miten vähään heidän on tyytyminen meihin verrattuna. Silti he iloisina jaksavat päivästä päivään.

Kotimatalla koimme ehkä matkamme vaikuttavimman hetken Haapakankaalla Levosovin metsähautausmaalla. Siellä lepäsivät tuhannet kodeistaan vangitut ja tässä metsässä ammutut heimoveljemme. Lauloimme ”Siniristilippumme, Sulle valan vannomme kalliin.” Hetki oli liikuttava. Olisimme halunneet viipyä siellä kauemmin ja kuunnella ikihonkien huminaa näiden viattomien ihmisten haudalla. Suomalaisina heitä oli vihattu ja suomalaisina tapettu. Kansamme on maksanut kalliin hinnan vapaudestaan.

Jatkoimme mielteläänä paluumatkaamme sinivalkoiseen kotimaahan, uskoen, että meidän turvamme on ikiäiköjen Jumala ja meitä kannattavat iankaikkiset käsivarret. Tuon olin itse saanut omakohdaisesti kokea, kun matkapäiväämme edeltävänä iltana olin uideessani pyörtynyt ja painunut järvenpohjaan. Muistan viime hetkellä huutaneeni: ”tuu auttamaan”. Huutoni tuli kuulluksi. Kuvannollisesti Isän käsivarret nostivat minut ylös ja jaksain ja pääsin rantaan.

Hyvät tarvasjokelaiset

Sinulle tahdon evääksi antaa rukouksen. Rukous kantaa läpi elämäsi eri vaiheiden. Rukous suojelee maailman karikoilta. Rukous auttaa ymmärtämään vastoinkäymiset.

Rukous antaa mielenrauhaa. Rukous on voimasi pettämätön tukipylväs. Rukous olkoon matkasauvasi.

Tarvasjoen seurakunnan matkalla mukanaolosta kiittäen

Airi Elomaa, Espoosta

Tämä kirjoitus sai toisen palkinnon Suomen lähihistoriaa käsittelevässä kirjoituskilpailussa, jonka Turun seudun Rintamanaiset RY järjesti keväällä 1999.

Haastateltava: Elvi Koho, (o.s. Suutari), synt. 1927 – Räisälä
Tekijä: Eva Koho, 9 i

Evakko aika

1939 aloitin Räisälän yläkansakoulun neljättä luokkaa. Kun koulua oli käyty kolme viikkoa, se keskeytyi. Opettaja ilmoitti kouluun tullessaan, että koulu on sotilaiden käytössä. Olihan sodan uhka leijunut ilmassa koko kesän ja syksyn: Neuvostoliiton aluevaatimukset, neuvoteltelut, linnoitustyöt. Reserviläiset tulivat koululle ja taloihin.

Kotiimme majoitettiin 19 miestä Ylihärmästä ja Lapualta. Radiosta kuunneltiin uutisia ja toivottiin parasta, pelättiin pahinta. Sotilaat asuivat meillä 3–4 viikkoa, sitten heidät siirrettiin lähemmäksi rajaa. Tilanne tuntui kiristyvän. Mainilan laukaukset ammuttiin 27. marraskuuta. Ryssä syytti Suomea, vaikka ampui itse. Suomi vetosi hyökkäämättömyyssopimukseen joka oli tehty 1932. Neuvostoliitto sanoi sopimukset irti ja aamulla 30. marraskuuta neuvostotyöstä avasi tulen Kannaksella. Helsinki koki ensimmäisen pommituksen samana päivänä – siviiliuhreja 91. Suomi oli sodassa. Maahan oli hyökätty. Epätodellista.

Anninpäivän aamuna 9. joulukuuta isoisä, mummo ja minä aloitimme ensimmäisen evakkomatkan. Ei ollut liiemmin tietoa juurikaan mistään – täytyi vain lähteä. Ihmiset lastattiin suuriin ”härkävauhuihin”, joissa oli kamina keskellä ja kummassakin päässä laverit kahdessa kerroksessa. Matka sujui hitaasti. Ainoa ilo oli, että Matikan Mari-täti oli myös ystäväni Raakelin ja Mirjamin kanssa samassa kyydissä. Samalla petillä Raakelin kanssa nukuttiin, katseltiin taivasta ja pidäteltiin kyyneleitä.

Meidät majoitettiin taloon, jossa oli oikein vanha emäntä ja kaksi vanhapiikatyttöä nekin ehkä 50 vuoden paikkeilla. Kovin ne pyyteli isoisää kaatamaan heille navetan hirsiä. Isoisä ei pystynyt olemaan avuksi.

Kirjoittelin kirjeitä isälle rintamalle. Äiti sai vuokrattua Ilmajoen aseman läheltä omakotitalosta lämpimän hellahuoneen. Menimme sinne ja olo helpottui huomattavasti, oli ystävällisiä ihmisiä, lähiympäristössä oli tuttuja karjalaisia. Pommikoneläivueita meni, ilmahälytyksiä oli. Ei siihen kuitenkaan lähelle osunut. Sodan loppumista odoteltiin, toivottiin, ruikoitiin. Oli ajatus, että päästäisiin kotiin, eihän kotiseutu olta vielä vallattu.

Mutta se ”rauha”, joka tuli 13.3.1940, oli raskas isku. Sanelurauha. Muistan ikäni, kun perhe tuli Ilmajolle. Hevoset oli sidottu osuuskaupan viljamakasiinin puomiin ja lehmät viety teurastamolle. Sieltä sitten joskus tuli joku vaivainen maksu niistä. Hevoset myytiin pilkkahinnalla. Kun koko perhe oli koossa, oli löydettävä isompi asunto. Löytyi läheltä, nuoren parin kotoa. Heille syntyi tytär, Hilikka, josta kovasti pidin.

Isoisän tila heikkeni kovasti. Hänellä ei ollut kipuja, ei tuskia, ikäänkuin hiljaa kuivui, kuihtui vähitellen. Muisti ja järki oli pysynyt tallella viimeiseen asti. Ilmajolla, evakkokodissa hän nukkui ikuiseen 15. elokuuta 1940.

Isä oli töissä Keskimäen valjastehtaalalla. Äiti kutoi ihania liinoja kotiteollisuusliikkeille. Minä olin maatalouskerhossa. Oli mukavaa, sai ystäviä, mutta kuitenkin aina oli mielessä, että tämä oli välivaihe.

Muistojen kaunista Karjalaa.

Alkoi koulut. Kävin sen neljännen luokan loppuun, joka jäi kesken sodan vuoksi syksyllä -39.

Ei silloin, kun oli talvisota päättyneenä ollut mitään pulaa. Sai kankaita, kenkiä, ruokatarvikkeita. Sain uuden Tunturi-pyörän. Kun koulu päättyi, tuli tieto; räisäläläiset saivat pika-asutusta Satakunnasta. Oli haikeata lähteä, kun ystävät menivät yhteiskoulun pääsykokeisiin. Sanoivat: ”Älä lähde, jää tänne.” Olisi todella tehnyt mieli jäädä. Ilmajolta lähtö oli haikeata kaikille. Kun vaunu oli lastattu, juoksi Aune-täti sanomaan hyvästit ja antoi kristallisen sokerikon ja kermakon muistoksi. Juna vihelsi. ”Matkailu avartaa”, sanotaan...

Taas oli seuraavassa paikassa vastaanotto ystävällinen. Sisällä odotti ruokapöytä ja kauniit sanat. Taas elämä jatkui. Isä osti

peltoa kolme hehtaaria ja lehmiä. Pian alkoi huoli uudesta sodasta. Neuvostoliitto oli jo miehittänyt Baltian maat. Sen tiedettiin keskittävän joukkojaan Suomen rajalle. Tilanne kehittyi nopeasti. Oli selvää – sota siitä taas tulee. Entäs sitten? Mihin päin rintama nyt etenee? Taas tuli liikekannallepanomääräys sotilaille, isälle myös. Saksalaisia oli kuulemma jo Pohjois-Suomessa. Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoa vastaan 22.6.-41. Ja venäläiset pommikoneet pommitivat jo 26.6. suomalaisia kaupunkeja. Jatkosota oli alkanut.

Kotirintamalla tehtiin töitä kovasti. Helpotti, kun rintama eteni Venäjälle päin, mutta tuska oli rinnassa, koko ajan tuli miehiä arkuissa takaisin. Sota jatkui jatkumistaan. Viipurikin vallattiin jo elokuun lopulla. Karjalaiset alkoivat palalla koteihinsa. Kävimme äidin kanssa ostoksilla Raumalla. Eihän Karjalassa olisi kangaskauppojakaaan. Ei silloin vielä tiennyt, kuinka tarpeeseen tulivat, kun sota vain jatkui. Ei niillä vaatekorntien kupongeilla juuri mitään saanut. Muutimme kotiin lokakuussa. Mikä riemu päästä kotiin!!! Isäkin sai loma pari päivää. Tuntuu ikävältä, kun hänen piti lähteä takaisin rintamalle. Itketti kotimatalla. Joulukuuta tuli ja meni. Ei tuntunut siltä. Kaikki ikkunat oli tiiviisti tukittu. Mitään valoa ei saanut näkyä ulos. Leipomukset oli vähäisiä. Kaikilla ei ollut edes vehnä jauhoja ja sokeria sai vain puoli kiloa kuukaudessa henkeä kohti.

Keväällä pääsi isä pois sodasta. Heitä ”vanhoja” 1898 syntyneitä oli enää vähän. Heidät lomautettiin.

Voi miten nopeasti Karjala elpyi. Korjattiin ja rakennettiin. Ympäri pyöreitä vuorokausia tehtiin keväällä, että saatiin kaikille viljat maahan. Rintamalla elettiin asemadosa aikaa. Oli suuret sankarihautajaiset. Kaatuneet, kuten Heikki-setä, Matikan Juho ja monet muut saatettiin Räisälään, kotipitäjän multiin. Räisälän pääteiden varsilla oli vihollisen kaatuneita, miehiä, hevosiä, kalustoa, tankkeja...

Eräs vanki kuiskasi kerran äidille: ”Liepuskaa”. Äiti otti laukustaan leivän ja antoi. Nälkä se oli vihollisellakin. Meiltä noin kahden kilometrin päässä Tekemälahden tien varressa oli kuusen kylkeen suomalainen sotilas iskenyt paperilapun, jossa luki: ”Matkalainen, seisahdu ja paljasta pääsi, paikka on pyhä, tähän on vuotan suomalainen veri.” Ei kerrottu tarkemmin, miten oli yllätetty, levossako tai montako oli kaatunut.

Korjattiin kotia, suunniteltiin tulevaa. Ei uskottu, että sama toistuisi. Ei sitä nyt saman sukupolven aikana kahta kertaa evakkoon jouduttaisi. Mutta sota jatkui.

Kävin rippikoulua syksyllä -43 ja keväällä -44. Asuimme Raakelin kanssa kirkolla, meiltä kun matkaa oli 20 km. Var-

sinkin syksyllä oli paperinauhakengät hajota kun poljimme kotiin sateessa.

Rintamatiedot olivat jo jonkin aikaa olleet hälyyttäviä. Joukkomme perääntyvät. Jo pitkän aikaa oli moni sanonut: ”Saksa häviää, ollaan liittolaisia, miten meidän käy?” Heinäkuun alussa tuli evakuoimismääräys. Vaikka olot olivat huonot, ei siellä itketty eikä valitettu. Löytyi paikka, jossa olla. Kerran menin askareiden jälkeen urheilukentälle. Siellä oli pitkät rivit siirtolaisten tavaroita. Ihmiset etsivät omiaan. Kiertelin ja etsin. Löysin ja mietin, miten saisin ne asunolle. Meidän kirkonkylän liepeille olevaan taloon ja sain lainaksi karrut. Ehdin ilta-askareillekin. Nyt oli työvelvollisuuslaki voimassa. Rintaman eteneminen oli pysähtynyt vähäksi aikaa. Suuntasimme takaisin kotiin päin. Elisenvaaran asemaa ohittaessamme katselimme, millaiseksi se ympäristöineen oli muuttunut suurpommituksen jälkeen. Tuho oli ollut hirvittävä. Mietimme, missäköhän puskan juuressa Saimi-täti, Aaro ja Eila olivat viimehenkäyksensä vetäneet. Loppumatalla ei hevosiä olisi tarvinnut ohjata, eikä niitä kävelämään saanut. Kyllä oli kotihin kiire.

Sitten alkoi rintama lähetä. Suurhyökkäys Kannaksella oli alkanut. Taas hevoset valjaisiin, kuormat rattaisiin ja maantielle. Oli meitä pakenijoita vieläkin paljon. Olimme maalaistalossa yö. Aamulla radiosta kuunneltiin rauhanteosta, artikloista. Selväksi tuli, ettei paluuta kotiin ole! Oltiin hiljaa. Sotakorvaukset tuntuivat vääryydeltä ja mahdottomilta. Jatkettiin matkaa ja lyöttäydymme yhteen toisten matkalaisten kanssa. Ajoimme asemalta asemalle ja vihdoin löysimme yösjän. Talossa oli ulkorakennus, suojainen katos lehmille ja mikä ihaninta, niin ystävällisiä ihmisiä. Oli hyvä nukkua se yö heillä. Aamulla matka taas jatkui. Sitten tuli mieleen, että minähän voisin mennä kouluun takaisin Eurajoelle. Opinnot olivat jo alkaneet. Rehtorin kanssa sovittiin, että aloitan marraskuun alussa.

Isä ja äiti olivat käyneet Kortteen Annin ja Villen luona Teiskossa. Ville oli kertonut, että heillä oli tilakauppa Alastarolla, mutta maanhankintalain mukaan he eivät saa tilaa yksin ostaa, se on niin suuri. Hän oli kysynyt, lähtisimmekö me mukaan. He ostaisivat päätillän, lopuista noin 70 hehtaaria voisi muodostaa kaksi tilaa. Kauppa tehtiin helmikuussa 1945. Sodan jälkeen inflaatio oli kova.

Pääsiäisen jälkeen palasin Eurajoelle. Kun opisto keväällä loppui, palasin Alastarolle. Siihen se varsinainen evakko aika loppui. Oli omaa maata, peltoa ja metsää. Pääsin rakentamaan kotia...

”Kun kaikki muu elämässä viedään, tietämättömyys huomisesta on aina tallella.” (Eeva Joenpelto)

Peruskoululaisten kirjoituskilpailun satoa keväällä 1999

Kotikuntani

Täällä on kiva asua. Viihdyn täällä. Täällä on uimahalli, jossa on mukava uida. Myös jäähalli, joka on aika iso. Pururadalla käyn usein kesällä lenkkeilemässä. Urheilukentällä on kesällä kiva käydä juoksemassa ja pituushyppyä hyppäämässä. Täällä on rauhallista asua, koska täällä ei ole paljon autoja ja liikennevaloja. Täällä on myös kuntosali, jossa voi käydä kuntoilemassa. Mutta en ole ikinä käynyt siellä. Täällä on Tarvashovi, jossa on erilaisia kerhoja.

Täällä on kaunis luonto, eikä täällä ole kauhean roskainen luonto. Koulu on mukava täällä ja ruokaa on tarpeeksi. Ilma on kaunis ja kesät ovat lämpimiä. Talvet ovat kauniin valkoisia. Täällä on myös kirjasto, josta voi lainata kirjoja.

Kirkon valaistukset ovat kauniit.
Tarvasjoki on tosi hieno paikkakunta!

Katariina Kumpulainen 2. luokka

Minun kotikuntani on Tarvasjoki. Tarvasjoella on ihana asua ja elää. Ja onko mukavampaa paikkaa olemassakaan? Olisiko se Turku? Ei ainakaan minun mielestäni. Helsinki? Ei. Liikaa ihmisiä. Lappi? Ei. Täällä on paras. Täällä on niin mukavia ihmisiäkin. Ja vaikka tämä on pieni kunta, niin täällä on jäähalli. Ainoa huono puoli on se, että täällä on hampmaslääkäri. Onneksi siellä ei tarvitse käydä usein. On täällä kaksi kouluakin. Ne ovat Euran ala-aste, jossa on kuusi luokkaa, ja Horristen ala-aste, jossa on neljä luokkaa. Yleensä, jos on juhlatilaisuuksia, niin ne pidetään Tarvashovissa. Siellä voi myös pelata sählyä tai muita urheilulajeja. Samassa rakennuksessa on myös uimahalli jossa uidaan (tietenkin). Siinä lähellä on jäähalli, josta kerroinkin.

Tarvasjoella on upea kirkko. Täällä on myös srk-talo. Pari vuotta sitten tänne rakennettiin palvelutalo. Se on keskustassa. Täällä on myös pato. Se on ihana kesäisin kun vesi virtaa. Ja ihmisistä jo mainitsinkin. He ovat kaikki omalla tavallaan ihania.

Ja nyt Tarvasjoki täyttää 130 vuotta. Se on jo pitkä ikä.

Minna Mäkitalo 4. luokka

Mielestäni kotikuntani on maailman paras paikka. Asun Alikulmantiin varrella, todella kauniilla paikalla. Muutin tänne ensimmäisen luokan puolivälissä. Olin silloin 7-vuotias. Löysin täältä heti mukavat kaverit, ja viihdyin luonnossa. Tarvasjoen luonto on kaunis ja puhtaan tuoksuisen. Metsät kukoistavat ja auringon säteet saavat kauniit puut loistamaan erilaisten vihreiden sävyillä. Kouluni on vanha, mutta turvallisen ja kodikkaan tuntuinen. Se on peltojen keskellä, joten hiihtämismahdollisuudet ovat loistavat. Usein minusta tuntuu, että elän satumailmassa. Jos olette itse laukanneet hevosella pitkin lumista peltoa auringonlaskussa, tiedätte mitä tarkoitan. Täällä kaikki on niin rauhallista, ja ilma on säästynyt tehtaiden saasteilta. Kun tulen kesällä kaupungista, on ihanaa hengittää puhdasta maalaisilmaa. Täällä on hevostenkin hyvä olla. Ne saavat nauttia rauhassa kesästä laitumillaan, sillä laidunmaata ja peltoja on vaikeammilla mitalla. Tarvasjoella toimii myös kaikki tarpeelliset palvelut. Kirjasto on nykyään tarpeeksi suuri ja muutenkin Tarvasjoella on ajateltu ihmisten toiveita. Koko kauniin luonnon kruunaa vielä Tarvasjoen läpi virtaava joki. Kalastus on todella suosittua, sillä kalaa tulee joesta hyvin. Vielä lopuksi haluaisin kertoa kaikille, jotka tätä lukevat, että Tarvasjoella kannattaa asua.

Anna Vuorinen 6. luokka

Tuulenpuuska kulki keväällä metsässä. Se näki kuinka kurkiaura lensi aurinkoa kohti. Metsän laidalla kulki marjakoreja kantavia ihmisiä. Tikka nakutti ja pääsky lennähti puiden lomitse. Metsän laidalta näkyi punaisia taloja joiden ohi tuulenpuuska lensi. Se kulki pitkän matkaa peltojen yli, joissa kasvoi kellertävää viljaa. Tuuli mielti, kuinka kauan pelot tällaisina säilyisivät.

Pian tuuli saapui tielle. Se lensi siinä vähän aikaa ja näki kauppoja, iloisia ihmisiä ja autoja, jotka lähtisivät kesälomille.

Tuuli jatkoi matkaansa kedolle, jossa ampieiset pörräsivät. Yksi niistä tarttui tuuleen ja tipahti maahan. Pökertyneenä se sitten lensi pois.

Tuuli tunsu olonsa tukalaksi ja lensi kohti jokea. Se oli täynnä kaloja ja rannalla tuuli näki paljon kalastajia, jotka paisattelivat auringossa. Se huomasi myös ketun, joka oli tullut nuuskimaan kaninkoloja.

Tuuli saapui sillalle, joka oli ilmeisesti todella vanha, koska sen alla oli paljon tukipuita, jotka pitivät sitä pystyssä. Sillan yli päästyään se huomasi kiven, jolle istahdatti katselamaan perhosten leikkiä. Sillä kiveillä istuin minäkin katsomassa kotikuntani Tarvasjokea. Sinne jäi tuulikin ja toivoi, ettei se maisema koskaan muuttuisi.

Riikka Vyyryläinen 6. luokka